Rok XIV. Warszawa, dnia 5 października 1938 r. Nr. 19

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOSCI W POLSCE
ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz. .	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Miodowa 6.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła

CENY OGŁOSZEŃ
Strona w tekście: 300 zł., 1|2 str. 150 zł., 1|4 strony 75 zł. Poza tekstem za stronę 200 zł., 1|2 str. 100 zł., 1|4 str. 50 zł.
Dla Komunalnych Kas Oszczędności bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do admin.) za str. 70 zł., 1|2 str. 35 zł., 1|4 str. 20 zł.

Ostatnie wypadki

Chwile, które dopiero co przeżyliśmy, były brzemienne w wypadki o wielkiej doniosłości politycznej i gospodarczej.

Prastara ziemia piastowska, Śląsk Zaolzański, po kilkusetwiekowej niewoli, a po 20 latach tęsknego oczekiwania i ciężkiej walki z czeskim zaborcą, wraca znowu do Polski. Niezłomna wola Narodu, poparta zdecydowanie potęgą zbrojną Rzeczypospolitej odniosła pełne zwycięstwo. Sprawiedliwości dziejowej staje się zadość i to bez rozlewu krwi.

Naprężenie w stosunkach międzynarodowych, poprzedzające tę dziejową dla nas chwilę, dosięgło zenitu. Lada moment mogła rozpętać się zawierucha wojenna grożąca nieobliczalnymi konsekwencjami. Jest rzeczą zrozumiałą, że w takich chwilach niepokoju politycznego rodzi się również niepokój w dziedzinie gospodarczej, który odbija się przede wszystkim na tak czułym barometrze, jakim jest rynek pieniężny.

Byliśmy też świadkami wielkiego odpływu wkładów z naszych instytucji pieniężnych, odpływu — który b. silnie dotknął również komunalne kasy oszczędności. W przeciągu 2 tygodni wkłady w KKO zmniejszyły się o 120 milionów złotych, co stanowi przeszło 14% stanu wkładów posiadanych przez kasy komunalne.

Jak widzimy, ten drugi z kolei w roku bieżącym odpływ wkładów był znacznie groźniejszy niż podczas konfliktu marcowego na granicy polsko-litewskiej. Wówczas odpływ był krotkotrwały, objął niewielką ilość kas i nie przekroczył cyfry 18 milionów złotych.

Omawiając wówczas na łamach naszego pisma [1]) ów okres niepokoju pisaliśmy m. in. „Nikt jednak nie może przewidzieć, czy się on znowu kiedyś nie powtórzy w mniejszych lub większych rozmiarach. Wypadki ostatnie bowiem, podobnie jak dwukrotny odpływ wkładów w 1936 r., dowodzą dobitnie, że psychika naszych wkładów podatna jest niezmiernie łatwo na wszelkie wpływy natury politycznej i gospodarczej"... Niestety, obawa nasza sprawdziła się aż nazbyt szybko.

Pozostawiamy na boku kwestię, czy społeczeństwo nasze — mamy tu na myśli szerokie rzesze wkładców — zdało dobrze egzamin wyrobienia gospodarczego i obywatelskiego. Natomiast możemy z dumą powiedzieć, że polskie instytucje pieniężne, a w pierwszym rzędzie komunalne kasy oszczędności zdały swój egzamin wyśmienicie. Dali temu wyraz w swych wywiadach prasowych zarówno Dyrektor Departamentu obrotu pieniężnego Min. Skarbu, p. Domaniewski, jak Prezes Związku Związków KKO p. Dolanowski. Wywiady te zamieszczamy osobno, dlatego nie zamierzamy się nad tą sprawą rozwodzić. Chcemy tylko wyrazić przekonanie, że kosztowna ta nauka nie pójdzie na marne. Wkładcy nasi jeszcze raz dowolnie się przekonali, że instytucje nasze opierają się na tak solidnych podstawach i tak sprawnie działają, że potrafią sprostać nawet gwałtownemu i dłużej trwającemu naporowi ogarniętych paniką klientów.

Jednakże musimy sobie uprzytomnić kosztowność tej nauki. Koszty ponoszą nie tylko właściciele wycofanych pieniędzy i nie tylko kasy oszczędności, ale przede wszystkim nasze gospodarstwo narodowe. Gwałtowne wycofywanie wkładów oznacza dla życia gospodarczego wzmożenie procesu tezauryzacji, a może również mieć skutki podobne do inflacji pieniężnej, o ile wkładcy pod wpływem paniki zaczynają kupować przedmioty nieuzasadnione ich potrze-

1) Por. „Oszczędność" Nr 9 str. 302 z 1938 r.

bami lub zwiększać nadmiernie konsumcję. Instytucje dotknięte masowym odpływem kapitałów obrotowych zmuszone są nie tylko zawiesić działalność kredytową, ale nawet uciec się do ściągania krótkoterminowych kredytów, aby zmobilizować potrzebne środki na wypłatę wkładów. Oczywiście odbić się to musi na życiu gospodarczym bardzo dotkliwie, hamując procesy produkcyjne.

Jakich środków użyć należy, aby do podobnych wypadków nie dopuścić, a przynajmniej ograniczyć ich rozmiary? Rozumie się, że mamy na myśli tylko środki dostępne dla polityki kas oszczędności.

Niewątpliwie duże usługi w tym względzie oddać nam może i musi odpowiednio prowadzona propaganda. Propaganda ta musi być skierowana nie tylko na zdobywanie coraz to nowych wkładców, ale i na wychowanie ich pod względem gospodarczym. Zwłaszcza obecna pora jest do takiej propagandy sposobna, kiedy wkładcy przekonali się, że całkiem niepotrzebnie dali się ponieść panice, że kasy nasze wypłacały wszystkim żądane wkłady bez ograniczeń. Propaganda powinna pouczyć wkładców, że podnoszenie w takich razach oszczędności jest zawsze połączone dla nich ze stratą. Przede wszystkim tracą procenty. Następnie tracą, kupując w poszukiwaniu rzeczowej lokaty niepotrzebne im w tej chwili przedmioty, czy to będzie biżuteria, czy nieruchomości, czy dobra konsumcyjne; jest bowiem rzeczą pewną, że cena tych dóbr w tych warunkach idzie niepomiernie w górę, a ludzie ogarnięci paniką nie mają czasu na wybór i korzystne kupno. Wreszcie nawet trzymając pieniądze w domu nie chronią się przed stratami na wypadek ewentualnej dewaluacji.

Propaganda nasza powinna zatem intensywnie wykorzystać obecny okres refleksji, w którym wielu ludzi, którzy wycofali swe oszczędności, zastanawia się, co dalej robić.

O innych środkach leżących w sferze właściwej polityki finansowej KKO mówiliśmy już w cytowanym wyżej artykule. Podkreśliliśmy wówczas konieczność wytężonej akcji w kierunku przyciągania do kas wkładów terminowych.

Tutaj pragnęlibyśmy dodać ,że polityka zdobywania wielkich wkładów za wszelką cenę jest polityką niebezpieczną zwłaszcza dla kas drobnych i średnich. Wkłady takie, w dodatku płatne a vista, stanowią ciągły czynnik niepokoju dla kierownictwa kas w czasach normalnych, a źródło wielkich trudności w czasach napięcia i paniki. Ostatnie wypadki są pod tym względem pouczające. Wydaje nam się bowiem, na podstawie cyfr szacunkowych odpływu wkładów z KKO, PKO i bankowości prywatnej, jak również na podstawie wiadomości z terenu i obserwacji bezpośredniej, że w pierwszym rzędzie i w stopniu najsilniejszym zaczęli wycofywać wkłady posiadacze większych kapitałów, a więc warstwy — zdawało by się — posiadające większe wyrobienie gospodarcze i lepiej znające mechanizm funkcjonowania instytucji pieniężnych. Drobny wkładca zgłaszał się po swe oszczędności raczej pociągnięty przykładem „kapitalistów".

Wiąże się to ze sprawą, która naszym zdaniem dojrzała już do realizacji. Należało by mianowicie ustalić wreszcie jednolite pojęcie wkładu oszczędnościowego zwykłego. W Niemczech wkładem takim jest wkład z tzw. „ustawowym terminem wypowiedzenia" w odróżnieniu od wkładów terminowych (6 i 12-miesięcznych) z t. zw. „umownym terminem wypowiedzenia". Pierwsze z nich są wiązane: wkładca może podjąć jednorazowo 300 mk., jednakże najwyżej 1.000 marek w ciągu miesiąca. Coś podobnego należało by wprowadzić i u nas. A więc przeprowadzić zasadę, że wkład na książeczce ponad pewną wysokość może być tylko przyjęty na warunkach terminowego wypowiedzenia. Wkłady mniejsze mogą być przyjmowane również jako bezterminowe, jednakże wypłata jednorazowa a vista winna być ograniczona do pewnej maksymalnej sumy, a dalsze wypłaty nie powinny przekraczać pewnej sumy w ciągu ustalonego okresu czasu. Wszelkie inne wkłady osób i firm prywatnych winny być lokowane na rachunkach czekowych.

Ile powinny wynosić maksymalne granice wypłat, czy normy mają być jednolite dla wszystkich kas czy też tylko dla pewnych kategorii, czy należałoby wprowadzić większe zróżniczkowanie warunków — to są wszystko szczegóły techniczne, które będzie można ustalić po szczegółowych badaniach i rozważaniach. Sama zasada wszakże wydaje się słuszna, a jej realizacja wysoce aktualna.

W razie jej przyjęcia należało by jednak zasady tej konsekwentnie przestrzegać. Zdarzające się codziennie wypadki, że kasa na prośbę wkładcy wypłaca mu żądaną sumę bez względu na warunki umowy, nie odczekawszy upływu terminu wypowiedzenia — nie wydają nam się godne pochwały. Jest to polityka obliczona na efekt zewnętrzny, która w gruncie rzeczy demoralizuje klienta. Gdy nastanie okres gorący i kasa *volens-nolens* zaczyna stosować przy wypłatach warunki umowy, naraża się na rozgoryczenie i zarzuty wkładców, którzy nauczyli się warunki wypowiedzenia wkładów lekceważyć. O wiele właściwszym jest system niemiecki, stosowany zresztą gdzieniegdzie i u nas, a polegający na tym, że każde wcześniejsze podjęcie wkładu, czy wycofanie części wkładu, ponad określoną normę, kasa traktuje jako udzielenie pożyczki i potrąca sobie dyskonto.

Drugą rzeczą, która kto wie czy nie dojrzała do załatwienia, jest poddanie rewizji naszej polityki odnośnie oprocentowania wkładów. Istniejąca obecnie rozpiętość oprocentowania jest zbyt mała, aby mogła odegrać poważniejszą rolę przy przyciąganiu wkładów terminowych wzgl. działać jako rekompensata za „związanie" wkładów. Jeśli się zważy, jak wielkie straty dla gospodarstwa społecznego i państwa powoduje masowe i gwałtowne wycofywanie wkładów, to kto wie czy nie dojdzie się do wniosku, że może mniejszym złem będzie podniesienie maksymalnj granicy oprocentowania, które umożliwi premiowanie wkładów terminowych, a co za tym idzie, zmniejszy niebezpieczeństwo runu na instytucje finansowe.

Na zakończenie powyższych uwag i sugestii niech nam wolno będzie nawiązać do słów, które padły w przemówieniu na otwarciu IV Ogólnopolskiego Kongresu KKO we Lwowie: „pomyślne rezultaty działalności kas powinny być nie tylko tytułem do słusznej, bo zasłużonej dumy, lecz stanowisko, jakie KKO zajmują w hierarchii życia gospodarczego państwa, nakłada na nie również poważne obowiązki gospodarcze i społeczne". Najważniejszym naszym obowiązkiem jest obecnie odrobienie strat, które w dziedzinie wkładów ostatnio ponieśliśmy. Zbliżający się Dzień Oszczędności daje doskonałą okazję do wytężonej akcji w tym kierunku.

B. Obszyński.

Podstawy i zasady akcji oszczędnościowej KKO na terenie zakładów pracy

W artykule „Nowe drogi" („Oszczędność" Nr 16 — 17 z dn. 5/IX r. 1938) zapoczątkowaliśmy omówienie podstaw i metod najnowszej akcji propagandowej KKO mającej na celu zakładanie i prowadzenie fabrycznych kas oszczędności w oparciu o KKO.

Zanim przystąpimy do bliższego rozważenia samych zasad, na których, naszym zdaniem, winny się opierać te kasy, rzućmy okiem na rozwój podobnej akcji za granicą. Organ naszego Związku poświęcił już tej sprawie dużo uwagi na swych łamach, zwłaszcza po III Międzynarodowym Kongresie Oszczędnościowym, odbytym w r. 1935 w Paryżu, m. in. w Nr Nr 18, 19, 20, 21 i 24 z r. 1935, w Nr Nr 1, 6, 8, 9, 11 z r. 1936 oraz w Nr Nr 15, 18, 24 z r. 1937. Znajdą tam czytelnicy „Oszczędności" bardziej szczegółowe dane cyfrowe i opisowe.

Tutaj tylko pokrótce zaznaczymy, iż organizacja kas fabrycznych, kopalnianych, zakładowych, biurowych itp. po przejściu krótszego lub dłuższego okresu prób, rozwinęła się najwspanialej w Anglii, Australii i Stanach Zjednoczonych Am. Półn. W Anglii np. rozwój tych kas, działających w oparciu o wszystkie rodzaje instytucyj tworzących Narodowy Ruch Oszczędnościowy *(„National Savings Movement")*, nabiera cech trwałości i życiowego tempa, znajdując coraz powszechniejsze zrozumienie i często entuzjastyczne przyjęcie w masach pracujących w przemyśle i handlu. Placówki tego rodzaju liczone są dziś na tysiące.

Stany Zjednoczone Am. Półn. i Australia daleko wcześniej niż Europa wprowadziły u siebie kasy fabryczne i posiadają, zwłaszcza Ameryka, dużą rozmaitość tych typów. Najbardziej wszakże popularne są kasy zbliżone do angielskich, oparte na zasadach opracowanych przez związki kas oszczędności.

Kasy fabryczne w Anglii są wydatnie popierane przez przedsiębiorstwa, które doskonale rozumieją własną korzyść wynikającą z podnoszenia za pośrednictwem tych instytucyj poziomu materialnego i moralnego warstwy pracowniczej.

W Polsce gdzieniegdzie istniały i istnieją robotnicze kasy typu pożyczkowo - oszczędnościowego, jako zakłady samodzielne lub zorganizowane przy związkach i zrzeszeniach pracowniczych, lecz większych mas nie ogarniają. Częstsze zastosowanie mają kasy pogrzebowe zwłaszcza przy większych zakładach pracy, przy czym członkostwo w nich jest obowiązkowe.

W środowisku pracowników umysłowych przy większych zakładach pracy egzystują dość liczne kasy przezorności i pomocy, gromadzące nieraz poważne oszczędności członków, pochodzące ze składek potrącanych z pensji, zazwyczaj w wysokości 3 do 6% poborów brutto. Zakłady pracy ze swej strony dotują te kasy kwotami w równej wysokości. Kapitały tych kas są zazwyczaj lokowane w macierzystym zakładzie pracy, często w nieruchomościach. Jednak ilość tych kas w kraju obejmuje niewielką tylko część czynnych przedsiębiorstw.

Natomiast kas typu czysto oszczędnościowego, gwarantujących swym członkom zwrot wkładów z pewnością 100-procentową, nie posiadamy.

Zaczynają je tworzyć obecnie komunalne kasy oszczędności.

W rozporządzeniu wykonawczym Ministrów: Skarbu, Spraw Wewn. i Sprawiedliwości z dn. 16/III 1937 r. o KKO (§ 27) oraz w statucie wzorowym KKO (§42) przewidziane jest ich tworzenie: „Kasa może organizować szkolne *robotnicze itp.* kasy oszczędności i dla tych kas wystawiać specjalne książeczki oszczędnościowe. Tego rodzaju książeczki posiadają pełne prawa i przywileje książeczek oszczędnościowych".

Wzmiankowane rozporządzenie wykonawcze nadmienia, iż zasady odnośne mają być zatwierdzane przez Związek KKO.

* *
*

Według spisu ludności z r. 1931 pracowników najemnych w Polsce było: fizycznych 4.162,5 tys., umysłowych — 664,5 tys., razem 4.827.000 osób, w tym zatrudnionych w rolnictwie — 1.467,9 tysięcy oraz bezrobotnych 681,4 tys. czyli zatrudnionych (poza rolnictwem) — 2.677,7 tys. osób.

Z danych statystycznych prowadzonych przez organizacje zawodowe widać, iż w r. ub. związki robotnicze liczyły 648 tys członków, związki pracowników umysłowych 293 tys.

Zakład Ubezpieczeń Społ. (r. 1935) posiadał ubezpieczonych: pracowników umysłowych 279.000 z przeciętnym zarobkiem miesięcznym po zł 189, zaś zaś pracowników fizycznych—2.433 tys. osób, w tym mężczyzn 1.624 tys. z zarobkiem tygodniowym po zł 16,90 oraz kobiet — 809 tys. z zarobkiem po zł 9,70.

Dane dotyczące pracowników najemnych w wielkim i średnim przemyśle za r. 1937 (przemysł przetwórczy, górnictwo, hutnictwo, elektrownie i wodo-

ciągi) podają liczbę robotników na 755,2 tys. osób, mianowicie:

w województwach	centralnych	406 tys. osób
„	wschodnich	28,5 „ „
„	pom. i pozn.	72 „ „
„	śląskim	136,7 „ „
„	południow.	112 „ „

z przeciętnym zarobkiem tygodniowym po zł 29,28.

Przeciętna przeto roczna suma zarobków pracowników fizycznych zatrudnionych w wielkim i średnim przemyśle wynosiła zł 1.177,8 milionów. Suma zarobków pracowników umysłowych, oprócz pracowników etatowych państwowych i samorządowych (279 tys. osób), licząc przeciętnie po zł 189 miesięcznie, wynosiła zł 632.772 tys.

Przytaczamy tu powyższe dane dlatego, że w tych właśnie środowiskach pracowniczych, zatrudnionych w wielkich i średnich (ponad 20 pracowników) zakładach, trzeba będzie zorganizować i rozwinąć działalność propagandową. Zaiste, pewna ilość pracowników, nie ujęta bliżej w obraz liczbowy, stanowi już zastępy wkładców w różnych instytucjach pieniężnych.

Jednakże masy, jako takie, tą specjalną, zastosowaną do ich środowiska propagandą nie są objęte.

Jest faktem znanym, przez instytucje oszczędnościowe zagraniczne sprawdzonym i powszechnie już dziś uznanym, że zorganizowana oszczędność zbiorowa posiada większe szanse przenikania do mas niż oszczędność indywidualna.

Zasada powyższa winna więc wpływać na powzięcie decyzji przy tworzeniu zbiorowych ognisk oszczędzania. Ogniska takie mogą powstawać wszędzie z dowolnej liczby jednostek, które bez względu na ich przynależność grupową, społeczną, zawodową łączy zasada terytorialna — wspólne miejsce zamieszkania. Lecz o ileż dogodniejsze, łatwiejsze i bardziej celowe będzie organizowanie zbiorowych ognisk oszczędnościowych wśród ludzi wspólnie zatrudnionych i właśnie na terenie wspólnej, codziennej pracy zawodowej.

Efektem należycie przygotowanej i przeprowadzonej propagandy ze strony KKO wśród pracowników danego przedsiębiorstwa będzie osiągnięcie zasadniczo przychylnego nastroju masy do idei oszczędzania. Jest to warunek powodzenia konieczny, wstępny, ale nie jedyny.

Bardzo ważną sprawą, przesądzającą może o rozwoju akcji i doniosłości jej skutków nie tylko z punktu widzenia interesów indywidualnych oszczędzającego, ale i KKO oraz społeczno - gospodarczego, będzie ustalenie form i metod gromadzenia oszczędności.

W praktyce instytucyj oszczędnościowych europejskich i amerykańskich przyjęły się i rozwinęły najpomyślniej dwa systemy. Podstawą jednego w najbardziej charakterystycznych zarysach jest zbieranie zadeklarowanych przez pracownika sum w dniach wypłaty — za pośrednictwem specjalnego urzędnika instytucji oszczędnościowej — z zapisywaniem wpłat na książeczkę oszczędnościową zwykłą, przechowywaną bądź w kasie oszczędności, bądź w administracji przedsiębiorstwa.

W tym systemie istnieje zwykły stosunek pracownika — wkładcy do kasy oszczędności, ułatwiający mu nieraz za pośrednictwem przedsiębiorstwa oszczędzanie, bez potrzeby tracenia czasu na chodzenie do kasy.

Drugi system ma za podstawę stworzenie specjalnej instytucji, fabrycznej kasy oszczędności na terenie danego przedsiębiorstwa, działającej w oparciu o właściwą terytorialnie kasę oszczędności, na zasadzie regulaminu zatwierdzonego przez KKO, z własnym samorządem. Ten właśnie system, oprócz korzyści i ułatwień pierwszego systemu, przedstawia korzyści dodatkowe natury indywidualnej, społecznej i gospodarczej. Przewiduje on bowiem utworzenie z luźno związanych jednostek organizmu ściślej zespolonego na płaszczyźnie oszczędnościowej; działającego stale, czuwającego nad skupianiem woli zbiorowej całego zespołu w jednym kierunku. Pobudzany przez kasy oszczędności, ze swej strony oddziaływuje na każdą swą komórkę, na każdego członka; wpływa na zdrową emulację.

W polskiej koncepcji fabrycznej kasy oszczędności przewiduje się posiadanie przez nią własnych funduszów, odrębnych od indywidualnych wkładów członków. Fundusze te powstaną z różnicy oprocentowania książeczek indywidualnych wkładców a zbiorowej książeczki kasy fabrycznej w komunalnej kasie oszczędności, oraz z ew. dotacyj czy premij przedsiębiorstwa itp.

Fundusze własne mogące z biegiem lat, zwłaszcza na terenie większych zakładów pracy, stanowić znaczne nawet sumy mają być zasadniczo przeznaczone na cele społeczne ogółu członków danej F.K.O., a w żadnym razie nie idą do podziału na konta indywidualne wkładców. Przykładowo cele te obejmowałyby: dokształcenie zawodowe członków, tworzenie i prowadzenie biblioteki, świetlicy, ochronki dla dzieci członków, kolonie letnie, zapomogi doraźne dla wdów i sierot po byłych członkach itp. Odnośnymi funduszami dysponuje walne zgromadzenie zwyczajne na wniosek zarządu.

Oparcie FKO o KKO zapewnia oszczędnościom robotniczym w ten sposób gromadzonym — bezpieczeństwo pupilarne, staje się więc przywilejem nader cennym, gdy się zważy brak tej pewności przy lokowaniu sum w innych instytucjach pieniężnych, oraz panującą w świecie pracowniczym nieufność do instytucyj kredytowych prywatnych.

Fabryczna kasa oszczędności posiada swój zarząd i komisję rewizyjną, powoływane w drodze wyborów na walnym zgromadzeniu na przeciąg jednego roku. Praca w organach FKO w kontakcie i pod kierownictwem oraz opieką KKO wyrabia nowe zastępy propagatorów idei oszczędnościowej z grona samych pracowników i z biegiem czasu pomnaża szeregi działaczy społecznych. Zadaniem organów FKO jest nie tylko praca techniczno - manipulacyjna, wykonywana zresztą przy pomocy KKO oraz aparatu administracji przedsiębiorstwa, ale również działalność informacyjno - propagatorska, jak: urządzanie odczytów, pogadanek, wieczorów dyskusyjnych na tematy ogólno - gospodarcze i oszczędnościowe.

Najdogodniejszą i najłatwiejszą formą stałego,

systematycznego oszczędzania dla pracownika stale zatrudnionego w przedsiębiorstwie jest potrącanie pewnej niewielkiej choćby sumki z każdej wypłaty.

Trudno bowiem wymagać od przeciętnego pracownika tak wielkiego wyrobienia, takiej siły woli i charakteru, by można było liczyć na większe efekty masowe przy konieczności częstego osobistego wpłacania 50 groszówek czy złotówek na książeczkę w kasie oszczędności.

Gdy wszakże, przygotowany odpowiednio przez akcję propagandową, poweźmie decyzję systematycznego oszczędzania dobrowolnie zadeklarowanej sumy z każdego zarobku tygodniowego, dwutygodniowego lub miesięcznego, i podpisze deklarację do przedsiębiorstwa, — sprawa jest załatwiona.

Pracownik polski, fizyczny czy umysłowy, przywykł do tego, że nigdy swych zarobków w sumie nominalnej nie otrzymuje w pełnej kwocie. Odchodzą tu różne potrącenia ustawowe, społeczne i organizacyjne, jak podatki, świadczenia socjalne i składki. Jeśli przeto do szeregu tych potrąceń na różne cele przybędzie jeszcze jedna pozycja na kasę oszczędności — to pracownik zbytnio jej nie odczuje.

A wszak ta pozycja, choćby najskromniejsza, ta złotówka tygodniowo, nie przepadnie dla pracownika, przeciwnie — będzie stanowiła fundament pod budowę jego lepszego, jaśniejszego jutra, będzie jego niezaprzeczoną własnością.

Członkowstwo w fabrycznej kasie oszczędności nie wymaga żadnych udziałów, nie grozi żadną odpowiedzialnością, nie może narazić pracownika na żadne koszty ani straty.

Zasady powyższe zostały rozwinięte w regulaminie, będącym podstawą szeroko rozgałęzionej akcji KKO dla zorganizowania oszczędnictwa wśród mas pracujących w przemyśle i handlu.

Fr. Świderski.

Propaganda lokalna komunalnych kas oszczędności

Pisząc o propagandzie lokalnej komunalnych kas oszczędności, opieramy się na kwestionariuszu, który został rozesłany do KKO w roku bieżącym przez Związek. Kwestionariusz ten przyniósł dużo ciekawego materiału, którym po ostatecznym opracowaniu pragniemy się podzielić z kasami.

Odpowiedzi nadesłało 120 kas i 17 oddziałów. W zestawieniach pominięto 10 kas, które z dn. 1 kwietnia 1938 r. zostały przyłączone do Związku Poznańskiego, oraz 3 kasy znajdujące się w stadium likwidacji, które propagandy nie prowadziły. W obliczeniach uwzględniono 124 kasy z oddziałami.

Kto prowadzi w kasach propagandę?

83% odpowiedzi brzmiało jednakowo. Propagandę w kasie prowadzi dyrektor. W kilkunastu wypadkach dział ten jest powierzony urzędnikowi. Specjalnych referentów, którzy zajmują się wyłącznie propagandą ma zaledwie kilka kas.

Jaki jest rezultat takiego stanu rzeczy? Dyrektorzy, którzy przeważnie prowadzą propagandę, są przeciążeni licznymi obowiązkami i pracami. Z tych powodów w większości wypadków zajmują się nią dorywczo, od przypadku — do przypadku. Są wprawdzie dyrektorzy obdarzeni prawdziwym talentem propagandowym. Nawet w trudnych warunkach, w jakich pracują, potrafią werbować klientów i wychowywać społeczeństwo w duchu oszczędności. Mają oni nieraz doskonałe pomysły, subtelne wyczucie środowiska i sytuacji, i dzięki temu osiągają dobre wyniki w znacznie krótszym czasie niż inni mniej uzdolnieni, a czasem przy tym nie rozumiejący znaczenia propagandy. Ale nawet geniusz propagandowy bez studiów teoretycznych i praktycznych, jakich to skomplikowane zagadnienie wymaga, bez pomocy i odpowiednich funduszów nie osiągnie tego, co mógłby osiągnąć w odpowiednich warunkach. Wiąże się to ze sprawą organizacji propagandy, która będzie głównym tematem w następnym kwartalnym „Kąciku propagandowym".

Budżety propagandowe kas.

Dane dotyczące budżetów propagandowych kas rzucają bardzo ciekawe światło na tendencje rozwojowe propagandy. W roku 1937 wysokość funduszów preliminowanych przez kasy na propagandę wynosiła zł 242.269,97, zaś suma wydatków na te cele zł 280.605,09. A zatem przekroczenie sum preliminowanych stanowi zł 38.335,12. Życie okazało się silniejsze od początkowych projektów, potrzeba prowadzenia akcji propagandowej była tak żywotna, że poważna większość kas nie mogła zmieścić związanych z tą akcją wydatków w nakreślonych ramach. Rezultat? Podwyższenie sum preliminowanych na propagandę w roku 1938 do sumy zł 300.847.

Poważną pozycję w wydatkach propagandowych stanowią sumy wydatkowane z okazji „Dnia Oszczędności", które w r. 1937 wynosiły zł 44.361.91, a łącznie z wydatkami na propagandę okolicznościową z okazji targów, wystaw, zjazdów młodzieży itp. zł 58.938,93. Niestety, musimy stwierdzić, że w niejednej kasie suma wydatków na obchód „Dnia Oszczędności" pokrywała się z wydatkami na propagandę w ciągu roku. Łatwo stąd wyciągnąć wniosek, że kasa ograniczała się do akcji propagandowej jedynie w okresie Święta Oszczędności.

Bolączką wielu kas jest brak zrozumienia dla potrzeb propagandy wśród członków rady kasy, która niejednokrotnie obniża sumy preliminowane na te cele. Zastanawiające jest doprawdy, że dziś w czasach niezwykłego wprost rozwoju reklamy i propagandy, w czasach kolosalnych budżetów propagandowych, które stale rosną świadcząc o skuteczności wydatków na propagandę, są ludzie nie orientujący się, jak wielkie ma ona znaczenie. Nie

zdają sobie oni sprawy, że tak, jak nie opłaca się kupować tandety, tak nie wolno za mało preliminować na propagandę. Przy zbyt niskim budżecie lepiej nie prowadzić jej wcale. Skutek będzie jednaki. Co można np. zrobić w tym zakresie za 50, 100, 200, 300 nawet 400 zł w ciągu roku, a takie budżety propagandowe nie należą wśród naszych kas do pojedyńczych wypadków.

Wydatki na propagandę prowadzoną przez KKO w r. 1937:

Środek propagandy:	Wydatki na propagandę w złotych	Wydatki na propagandę w odsetkach
Prasa	82.237,50	29,3
Plakaty	14.006,77	5,—
Reklama świetlna	13.380,62	4,8
Filmy, przezrocza	8.660,53	3,1
Dekoracje lokali, wnętrz	3.456,41	1,2
Zebrania, pogadanki, odczyty	4.039,33	1,4
Listy propagandowe	1.264,30	0,6
Ulotki	18.902,42	6,7
Broszury	10.843,33	3,8
Upominki	35.970,89	12,8
Konkursy	10.848,75	3,8
Inne środki	22.610,50	8,2
Różne	30.209,24	10,7
Wydatki z okazji „Dnia Oszczędności“ nie wliczone przez niektóre kasy do ogólnej sumy wydatków	24.173,50	8,6
razem	280.605,09	100%

Przystępując do analizy poszczególnych grup wydatków na cele propagandy w roku 1937 widzimy, że najpoważniejszą pozycję stanowią wydatki na propagandę prasową. Wynoszą one prawie 30% ogółu wydatków. Interesowało nas to, czy akcja prasowa prowadzona przez kasy jest planowa, czy kontakt z prasą w omawianym okresie był stały, czy dorywczy. Niestety, zaledwie 34% kas prowadziło stałą propagandę prasową, pozostałe ograniczały się do sporadycznych ogłoszeń, najliczniejszych w okresie „Dnia Oszczędności“. Zdarzały się odpowiedzi, na szczęście należące do wyjątków, że kasa wcale propagandy prasowej nie prowadzi. Kontakt dorywczy z prasą w interpretacji niektórych kas równał się właściwie brakowi kontaktu. Czy można np. inaczej potraktować taką odpowiedź: „Umieszczono jedno ogłoszenie w „Głosie Powiatów woj. warszawskiego“ i jedno ogłoszenie w „Kalendarzu sołtysa“.

Na łamach jakich pism prowadziły kasy akcję propagandową? Głównie na łamach pism prowincjonalnych. Tylko nieliczne kasy ogłaszają się w pismach o szerszym zasięgu i słusznie. Propaganda w prasie wielkonakładowej winna być zostawiona Związkowi, z tym jednak, że powinny się na to znaleźć większe niż dotychczas fundusze.

Zarówno prowincjonalna prasa codzienna, jak i czasopisma w jednakim stopniu były obsługiwane przez kasy.

Łącznie z akcją prasową wydatki na inne środki propagandy i reklamy pośredniej, jak plakaty, reklamę świetlną, filmy, przeźrocza i dekoracje lokali oraz wystaw, stanowią 43,4% ogółu wydatków, rozkładając się mniej więcej równomiernie. Wydatki na propagandę bezpośrednią: zebrania, pogadanki, odczyty ,listy propagandowe, ulotki, broszury, upominki, konkursy oraz inne środki, które obejmują marki oszczędnościowe, druki dla SKO, książeczki oszczędnościowe z wkładami związkowymi i Gazetką Oszczędnościową, stanowią razem 37,3% ogółu wydatków.

Na pierwszy plan w tym zespole wysuwa się grupa wydatków na upominki. Zwraca też uwagę stosunkowo duża suma wydatkowana na ulotki. Zarówno upominki w postaci ołówków, obsadek, linijek, kalendarzy, kart pocztowych, skarbonek, jak i ulotki, są bardzo popularnymi środkami, stosowanymi głównie z okazji „Dnia Oszczędności“. Stąd wysokość wydatków w obu tych grupach. W grupie wydatków na inne środki propagandy poważną pozycję stanowi prenumerata „Gazetki Oszczędnościowej“. Różne wydatki obejmują koszty pochodów w „Dniu Oszczędności“, koszty wyjazdów w teren propagatorów, koszty sporządzania sprawozdań itp.

I wreszcie ostatnia pozycja, stanowiąca wydatki z okazji „Dnia Oszczędności“. Powstała w ten sposób, że część kas źle wypełniła kwestionariusz. Sądząc ze struktury wydatków na „Dzień Oszczędności“ z lat poprzednich można śmiało przypuszczać, że suma zł 24.173,50 rozłożyłaby się równomiernie na poszczególne grupy wydatków tak, że ich stosunek procentowy do ogólnej sumy wydatków uległby niewielkiej zmianie.

Kontakt kas z miejscowym społeczeństwem.

Odnośne pytanie kwestionariusza rozbite na poszczególne punkty brzmiało: „Jak się wyrażał kontakt Kasy — z paniami domu, z duchowieństwem, ze wsią, z robotnikami, z rzemieślnikami, kupcami, z wojskiem, urzędnikami, służbą domową, sferami posiadającymi, wolnymi zawodami, organizacjami, stowarzyszeniami społecznymi, zawodowymi itp.[1]).

Kontakt kas z miejscowym społeczeństwem w zakresie propagandy:

Grupa społeczna ew. zespół objęty propagandą	Ilość kas, które prowadziły w danej warstwie społecznej czy zespole propagandę
Wieś	92
Duchowieństwo	87
Organizacje i stowarzyszenia	87
Rzemieślnicy i kupcy	81
Panie domu	73
Urzędnicy	70
Robotnicy	62
Wolne zawody i sfery posiad.	62
Służba domowa	51
Wojsko	46

1) Propaganda wśród młodzieży była przedmiotem oddzielnej ankiety, której opracowanie podamy w jednym z następnych numerów czasopisma „Oszczędność“.

Jak widzimy z zestawienia, największa ilość kas prowadzi akcję propagandową na wsi. Najsłabszy jest kontakt z wojskiem.

W poważnej większości odpowiedzi jako jedyne środki oddziaływania zostały wymienione ulotki, broszury, plakaty i inne materiały propagandowe. Nie wszystkie jednak kasy ograniczały się do tej formy propagandy, przynoszącej bezsprzecznie dużo większe efekty w połączeniu z propagandą czynną w postaci bezpośrednich kontaktów.

Jak się te bezpośrednie kontakty wyrażały? Na terenie wsi bądź dyrektorzy, bądź członkowie dyrekcji, czy personel kasy, brali udział w obradach powiatowych komisji rolnych i w rozmaitych zebraniach, zjazdach, rokach starościńskich, wygłaszając pogadanki o oszczędności. W niektórych kasach zorganizowano stałe wyjazdy w teren. Nawiązano współpracę z O. T. O. i K. R., z Kółkami rolniczymi. Dyrektorzy orientujący się, jak niewiele sami przy swoich obowiązkach mogą zrobić w zakresie propagandy, postarali się o zwerbowanie i urobienie propagatorów w osobach sołtysów, wójtów, sekretarzy gmin, oddziaływali na wieś za pośrednictwem gmin, Kółek rolniczych, Związków młodzieży wiejskiej. Dyrekcja jednej z kas postarała się o zarządzenie starosty powiatowego, aby na zebraniach gromadzkich były wygłaszane pogadanki o oszczędności i KKO, odczytywane broszury propagandowe. Inna znów kasa oddziaływała na ludność wiejską przez notariusza i jego personel przy zawieraniu aktów notarialnych.

Kontakt z duchowieństwem wyrażał się nie tylko w osobistym wpływie dyrekcji kas, dzięki któremu księża wygłaszali kazania propagujące oszczędność i KKO w „Dniu Oszczędności“ oraz w ciągu roku. Za pośrednictwem dziekanów, proboszczów, prefektów szkolnych oddziaływano na ludność miast i wsi, na młodzież szkolną. Inni dyrektorzy, nawiązywali kontakt z Kuriami Biskupimi. W jednej z kas np. delegat Kurii Biskupiej zasiada w miejscowym Komitecie propagandowym. W innej znów proboszczów na terenie powiatu prosił dyrektor o pomoc w propagowaniu idei oszczędności w listach wysyłanych kilkakrotnie w ciągu roku wraz z odpowiednim materiałem propagandowym. KKO pow. Sieradzkiego rozprowadzała ulotki przez urzędy parafialne. KKO pow. Kutnowskiego korzystając z pomocy duchowieństwa stale wydaje książeczki z wkładami zawiązkowymi dla noworodków.

Jeśli chodzi o oddziaływanie na panie domu, to ten odcinek propagandy kas przedstawia się bardzo blado. Materiały propagandowe, Kalendarz pani domu —oto główne środki oddziaływania. Tylko nieliczne kasy nawiązały kontakt z organizacjami kobiecymi i prowadzą akcję propagandową przy pomocy Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, Kół Gospodyń Wiejskich, Samopomocy Społecznej Kobiet.

Kontakt z rzemieślnikami i kupcami nawiązuje dyrekcja KKO przy udzielaniu kredytów, poza tym z okazji zebrań w organizacjach rzemieślniczych i kupieckich prelegenci KKO bądź członkowie tych organizacji wygłaszają pogadanki propagandowe. Niektóre KKO zyskują wpływ na miejscowe rzemiosło pomagając w organizowaniu kas bezprocentowych, udzielając pomocy przy organizowaniu spółdzielni wytwórców, biorąc udział w zebraniach związków rzemieślników, utrzymując ścisły kontakt ze Stowarzyszeniami Kupców Polskich.

Sfery urzędnicze zostały uznane przez kasy jako trudne do pozyskania. Kasy prowadzące czynną propagandę, poza osobistym kontaktem, starają się dotrzeć do urzędników za pośrednictwem ich organizacji, związków zawodowych.

Równie nieopanowany przez akcję propagandową kas jest teren robotniczy. Tylko pojedyncze kasy utrzymują kontakt z organizacjami robotniczymi, uruchamiając na terenie fabryk fabryczne kasy oszczędności.

Do przedstawicieli wolnych zawodów i sfer posiadających docierają kasy przez takie organizacje, jak Izba Przemysłowo - Handlowa, Izba Lekarska, Adwokacka, Notarialna, Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości itp. Żywe słowo przy udzielaniu kredytów, prasa, rozsyłane materiały propagandowe dopełniają całości prowadzonej w tych sferach akcji propagandowej.

KKO m. Wilna stara się oddziałać na służbę domową bezpośrednio, organizując konkursy. Nieliczne kasy, które zajęły się energiczniej tym odcinkiem, prowadzą na nim propagandę przy współudziale Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, Samopomocy Społecznej Kobiet i innych organizacji kobiecych.

Wpływ na wojsko uzyskują dyrektorzy kas przez władze wojskowe oraz przy pomocy odczytów i pogadanek w świetlicach, domu żołnierza itp.

Na każdym terenie kasy starają się działać przez związki, organizacje zawodowe, stowarzyszenia społeczne. Stąd żywy kontakt wielu kas z nimi. Przeważnie też przedstawiciele tych organizacji wchodzą w skład lokalnych komitetów oszczędnościowych. Wprawdzie komitety te tylko w 63 kasach objętych ankietą przejawiły jakąś działalność. W pozostałych KKO, w których zorganizowano lokalne komitety oszczędności, są one jednostkami martwymi. Dyrektorzy tłumaczą to przeciążeniem wybitniejszych przedstawicieli miejscowego społeczństwa, członków komitetu, licznymi pracami i obowiązkami z tytułu ich przynależności do organizacji różnego typu. Mamy jednak przykłady bardzo żywotnej działalności komitetów, których skład został przez dyrekcję kasy umiejętnie dobrany.

Na pytanie kwestionariusza, jaki będzie zasadniczy kierunek propagandy na terenie działalności kasy, czy akcja propagandowa będzie obejmować głównie wieś, czy panie domu, czy inne grupy, większość odpowiedzi bądź wysunęła na pierwszy plan propagandę wśród młodzieży, bądź wśród miejscowego społeczeństwa, bez specjalnego uprzywilejowania jednej grupy.

Przykłady i projekty propagandowe.

Przykładów stosowanej akcji propagandowej, która dała dobre wyniki, podały kasy wiele. Poza przykładami szablonowymi skuteczności propagandy Związku, zwłaszcza propagandy radiowej, skuteczności dobrze prowadzonej propagandy prasowej na łamach pism prowincjonalnych, pod-

kreślały kasy wielkie znaczenie żywego słowa. Pogadanki, odczyty, objazdy terenu przez prelegntów dawały bardzo dobre rezultaty. Dobre wyniki przyniosły również organizowane konkursy z nagrodami, fantowe loterie, rozdawanie podarków najlepiej oszczędzającej młodzieży, wycieczki do lokalu kasy, seanse kinowe urządzane dla dzieci i wojska, komedyjki o oszczędności grane przez młodzież szkolną, zjazdy i pochody młodzieży.

Z projektów w zakresie propagandy wymienimy ciekawsze .Kasy interesujące się specjalnie akcją propagandową wśród młodzieży projektują dla gorliwych ciułaczy nagrody w postaci wycieczek krajowych.

Do bardzo pożytecznych projektów można zaliczyć zamiar jednej z kas urządzania prelekcji o oszczędności na Uniwersytetach Ludowych, chęć współpracy z Pow. Komitetem Oświaty Pozaszkolnej oraz uzupełnianie ruchomych bibliotek powiatowych materiałem propagandowym. Wiele kas projektuje organizowanie wyjazdów w teren, zakładanie sieci komórek propagandowych na terenie powiatu w szkołach, przy parafiach, urzędach gminnych itp.. KKO pow. Nieświeskiego myśli o wykorzystaniu dla propagandy KKO kina objazdowego powiat. Obwodu L. O. P. P.. KKO pow. Lubartowskiego pragnie rozszerzyć zapoczątkowaną akcję werbowania sobie współpropagatorów przez szkolenie ich na specjalnie organizowanych kursach. Projektów jest moc, zobaczymy, jak będzie z ich wykonaniem. Z góry można powiedzieć, co da dobre wyniki. Planowa, pomysłowa, żywo prowadzona propaganda, na którą będą wyznaczone dostateczne fundusze.

Niestety, prowadzenie propagandy kosztuje. Pytanie kwestionariusza, na jakich terenach i jakie są możliwości prowadzenia akcji propagandowej, nie związanej z wydatkami — przyniosło taki materiał: Jedynie sprawne załatwianie klientów oraz oddziaływanie przy pomocy żywego słowa przez dyrekcję, personel kasy i umiejętnie zwerbowanych współpropagatorów, nauczycieli, księży, wójtów i innych instruktorów nie kosztuje, albo kosztuje mało.

Ale choć akcja propagandowa musi pociągać za sobą wydatki, nie zapominajmy, że o ile jest dobrze prowadzona, opłaca się stokrotnie. Jej wyniki to szybki wzrost wkładów.

Z. Kaiserowa.

Kącik propagandowy

Musimy zdwoić wysiłki.

Propaganda oszczędności jest akcją wybitnie pokojową. Jej celem winno być nie tylko doraźne werbowanie klientów, ale — i to przede wszystkim, wychowywanie społeczeństwa.

Aby wychować społeczeństwo w zrozumieniu znaczenia idei oszczędności, nie wystarczy krzewić ją wśród młodzieży i starszych, nie wystarczy zwalczać tezauryzację, wskazywać na korzyści osobiste i ogólne, jakie przynosi lokata w kasach oszczędności, trzeba zahartować wkładców, nauczyć ich takiego zaufania do instytucji oszczędnościowych, żeby w momentach niepewnych politycznie zachowali spokój i równowagę. Trzeba wychować ciułacza — dobrego obywatela, którego stać będzie na zimną krew nawet w obliczu wojny.

Wypadki ostatnich dni i panika w okresie zatargu polsko - litewskiego przekonały nas, jak dalece niezrównoważone jest społeczeństwo polskie. Podmuch wojny wystarczył, aby kto żyw wycofywał swoje wkłady.

Teraz, kiedy nastąpiło uspokojenie opinii publicznej, kasy powinny rozwinąć intensywną akcję propagandową, mając zapas poważnych argumentów. Całkowita, bez ograniczeń wypłacalność kas, solidna, życzliwa postawa wobec wkładców — przekonały wielu, jak dalece korzystny jest kontakt z komunalnymi kasami oszczędności.

Musimy zdwoić wysiłki, rozwinąć rozumną, energiczną propagandę, a w krótkim czasie wrócą z nadwyżką wycofane wkłady.

Porządkujmy pojęcia...

P r o p a g a t o r z y.

Propagatorów możemy podzielić na trzy zasadnicze grupy:

Pierwszą będą stanowili propagatorzy zawodowi. Kierują oni propagandą, prowadzą ją, stąd właściwie ich nazwa — propagandzistów albo, jak kto woli — propagandystow. I jeden i drugi termin razi ucho.

Na zebraniach sekcji społecznej w Polskim Związku Reklamowym, gromadzącej osoby zajmujące się propagandą, dyskutowano długo i szeroko nad właściwą dla nich nazwą. Niestety, chwilowo nic lepszego od nazwy — propagandzista — nie wymyślono.

Do drugiej grupy propagatorów można zaliczyć osoby propagujące pewną ideę świadomie, ale samorzutnie. Trzecią grupę wreszcie stanowią osoby, oddziaływające na opinię otoczenia nieświadomie.

P r o p a g a n d z i ś c i.

Najpoważniejsze zadania do wypełnienia ma pierwsza grupa, w skład której wchodzą kierownicy propagandy, doradcy propagandowi i personel pomocniczy. Ponieważ propaganda jest ich zawodem, muszą być do wypełniania swych obowiązków fachowo przygotowani. Składają się na to studia teoretyczne, praktyka. Ponadto dobry propagandzista musi posiadać szereg uzdolnień, zdolność ujawnienia swych myśli przy pomocy słowa żywego i pisa-

nego, zdolność odczuwania sztuki ,rysunku, barwy, zdolność wczuwania się w psychologię jednostek i środowisk poddanych propagandzie, talent organizacyjny, wytrwałą wolę, szybkość decyzji, inicjatywę i pomysłowość. Trudno wszystkie te uzdolnienia plus przygotowanie teoretyczne i praktyczne w jednej osobie znaleźć, dla tego przeważnie kierownicy propagandy dobierają sobie specjalistów z różnych dziedzin, literatów, grafików i dopiero z ich pomocą osiągają zamierzone efekty.

Współpropagatorzy.

Jednym z zadań propagandzistów, będących na usługach instytucji, jest werbowanie sobie współpropagatorów.

Czym się należy przy tym kierować? W pierwszym rzędzie należy szukać osób, które by się do tych celów nadawały w poszczególnych środowiskach i to osób, które posiadają warunki skutecznego oddziaływania na dane środowisko. Spośród nich trzeba wybierać najbardziej chętnych i uzdolnionych. Nie można zapominać, że będą oni wykonywali pracę społeczną, bez żadnych dla siebie korzyści materialnych. Nie można też od nich żądać kwalifikacji zawodowych propagatorów. Z tych względów trzeba im dostarczać wszelkich wskazówek, pomocy, wyjaśnień, ułatwiać im pracę, z drugiej zaś strony dawać im od czasu do czasu w nagrodę za ich trudy jakiś ekwiwalent, jeśli nie materialny ,to przynajmniej moralny, w postaci dyplomu za uznanie, listów z podziękowaniem itp.

Najlepszych propagatorów można sobie urobić wśród nauczycieli. Powołani do kształcenia umysłów i charakterów młodzieży stanowią element propagandowy o dużej wartości.

Na wsi rolę propagatorów mogą spełniać księża, wójtowie, sołtysi, instruktorzy. Wśród pań domu te, które biorą czynny udział w życiu organizacji kobiecych itp.

Propagatorzy nieświadomi.

Osoby, które samorzutnie pomagają w prowadzeniu pewnej akcji propagandowej, działają świadomie. Natomiast ci, którzy sami są pod działaniem akcji propagandowej, częstokroć zupełnie sobie nie zdają sprawy z oddziaływania w tym samym kierunku na opinię otoczenia.

Do takich propagatorów nieświadomych należy np. młodzież. Łatwo jest ją zapalić do propagowanej idei, a zyskuje się w niej doskonałego pomocnika. Młodzież wywiera na starszych znacznie większy wpływ, aniżli się to wielu osobom wydaje. Dobrze zorganizowana akcja propagandowa wiąże się z umiejętnym rozbudowaniem sieci komórek pomocniczych, w osobach współpropagatorów urabiających z kolei propagatorów nieświadomych.

Z. K.

Różne wiadomości

Jarmark Poleski.

W okresie od 15 sierpnia do 5 września b. r. odbyła się w Pińsku doroczna wystawa regionalna p. n. „III Jarmark Poleski".

Wśród pawilonów nie zabrakło stoiska KKO. Efektownie ustawione tuż przy wejściu zwracało powszechną uwagę zwiedzających, z których wielu fotografowało się na jego tle. Nasze stoisko cieszyło się szczególnym zainteresowaniem młodzieży. We wszystkich pawilonach „Jarmarku" były umieszczone plakaty propagandowe. Propaganda była prowadzona ogólnie na rzecz wszystkich KKO.

Stoisko KKO na Jarmarku Poleskim.

Urządzeniem stoiska zajęła się KKO pow. Pińskiego, która otrzymała na pokrycie kosztów budowy stoiska i propagandy podczas wystawy fundusze od kas poleskich i Związku KKO.

Efekt propagandowy udziału kas w „Jarmarku Poleskim" musiał być bardzo duży, jeśli weźmiemy pod uwagę, że osób zwiedzających teren wystawy było około 50 tysięcy.

Konkursy z okazji Dnia Oszczędności.

KKO pow. Ostrowskiego w Ostrowi Mazowieckiej dała piękny przykład propagandy oszczędności łącząc ją z celami społecznymi. Postanowiła ona z chwilą wydania książeczki o oznaczonym kolejnym numerze opłacić zł 100 tytułem taksy administracyjnej w II półroczu 1937/38 r. za niezamożnego ucznia miejscowego gimnazjum. Poza tym wkładca miał otrzymać premię w wysokości uchwalonej przez dyrekcję Kasy.

KKO pow. Wołkowyskiego wykorzystała akademię z okazji Dnia Oszczędności, rozdając uroczyście nagrody w postaci książeczek oszczędnościowych. Nagrody te przypadły w udziale młodzieży za najlepsze prace z dziedziny oszczędności.

Do większej rywalizacji w oszczędzaniu pomiędzy młodzieżą przyczynić się może taki konkurs, jaki w roku ub. w Dniu Oszczędności urządziła KKO pow. Opatowskiego. Cztery nagrody wartości 280 zł zostały przeznaczone dla tych szkół, które do końca roku szkolnego osiągną największą procentowo ilość oszczędzających uczniów. Wyniki były doskonałe, o czym świadczyły efektowne wykresy porównawcze wykonane przez uczniów.

Narodowy Dzień Oszczędności w Niemczech.

Gdy wszystkie państwa obchodziły Międzynarodowy Dzień Oszczędności — w Niemczech parę lat temu został zorganizowany „Narodowy Dzień Oszczędności“. Głównym jego celem było uświadomienie narodowi znaczenia oszczędzania dla odrodzenia i odbudowy gospodarczej kraju.

Jednym z ważniejszych punktów na szerszą skalę zakrojonej propagandy było nastawienie jej w kierunku głoszenia żywotnych haseł, które trafiając do przekonania mas stały się jednocześnie podstawą dla przeprowadzonej przez kasy oszczędności akcji propagandowej i ułatwiły im pracę nad uświadamianiem znaczenia oszczędzania w dobie obecnej.

Dla większego spopularyzowania znaczenia „Narodowego Dnia Oszczędności“ został ułożony odpowiedni tekst odezwy, wydrukowanej następnie na plakatach i ulotkach. Tekst ten brzmiał, jak następuje:

„Pod silnym i celowym kierownictwem naszego Kanclerza Adolfa Hitlera pracujemy wszyscy, niezależnie od stanowiska i zawodu, nad odbudową naszego Państwa i jego gospodarki. Również i niemieckie kasy oszczędności, świadome swego zadania w procesie tworzenia kapitalizacji wewnętrznej koniecznej dla rozwoju gospodarczego kraju — zgłosiły się ochotnie do tej pracy. Oszczędność jest sprawą obchodzącą żywo cały Naród, ona to bowiem wyrówna nam drogę wiodącą ku narodowemu odrodzeniu, którego tak bardzo pragniemy, i stworzy środki, których dziś Państwo potrzebuje, aby uniezależnić się od kapitałów zagranicznych.

O s z c z ę d n o ś ć — t o d r o g a d o w o l n o ś c i !

Apel Narodowego Dnia Oszczędności, wzywający do zgłaszania się w szeregi oszczędzających — dotyczy wszystkich, którzy chcą współpracować nad odbudową Państwa. Żadna zaoszczędzona suma nie jest zbyt mała, bo z fenigów tworzą się marki, a z drobnych sum składanych przez armię ciułaczy powstaną miliardy ogółu. Pieniądz, który płynie do Kas, przyczyni się do ożywienia życia gospodarczego i dostarczy masom chleba i pracy.

K a ż d a z a o s z c z ę d z o n a m a r k a — t o c e g i e ł k a w g m a c h u o d b u d o w y g o s p o d a r c z e j !

Ostatnia ukryta marka musi wyjść ze swego schowka! Kto ukrywa pieniądze — w czasie, gdy cały Naród nie tylko natęża wszystkie siły, aby przezwyciężyć bezrobocie, ale chętnie ponosi wszelkie ofiary dla zapewnienia Państwu należytego rozwoju i ugruntowania jego potęgi — nie zasługuje na miano członka społeczeństwa.

U k r y w a n i e p i e n i ę d z y j e s t r ó w n o z n a c z n e z a k t e m s a b o t a ż u p r z e c i w p r a c y n a d o d b u d o w ą k r a j u !

W interesie ogółu leży uświadomienie sobie faktycznego stanu rzeczy. Niech dopomaga każdy, czy to przy ognisku domowym, czy w szkole, czy w pracy zawodowej, czy w rozrywkach, w krzewieniu ducha dobrze zrozumianej oszczędności.

Ciułacze ze wszystkich zakątków kraju! Dopomóżcie swym rodzinom, odbudowując Państwo. Oszczędność jest dzisiaj więcej, niż obowiązkiem. Spełnijcie go nie oglądając się na własne korzyści, bo tu idzie o Niemcy.

O s z c z ę d n o ś ć p o p r o w a d z i n a s w n o w e j u t r o !“

Odezwa ta została przyjęta entuzjastycznie i rozeszła się w olbrzymich ilościach po całym kraju. Oprócz odezwy ukazało się kilka oryginalnych barwnych plakatów propagandowych, a również z okazji tego Dnia wydano szereg krótkich broszurek, przy czym dwie z nich były przeznaczone dla młodzieży. Pisma oszczędnościowe rozeszły się w ogromnych nakładach i tak np. „*Der Sparkassenbote*“ osiągnął 450.000 egz. „*Die Sparkassen-Rundschau*“ 1.450.000 egz., „*Unser Heim*“ 200.000 egz.

W swej szeroko rozgałęzionej akcji propagandowej posiłkowały się również kasy oszczędności filmami, których miały sporo do rozporządzenia, oraz radiem, skąd nadano cały szereg odczytów okolicznościowych.

Podkreślić należy też życzliwe ustosunkowanie się prasy, gdzie znajdowały właściwy oddźwięk wszelkie poczynania organizatorów obchodu „Narodowego Dnia Oszczędności“.

Dobre wyniki propagandy w dużej mierze przypisać należało nie tylko zbiorowemu wysiłkowi organizatorów „Narodowego Dnia Oszczędności“, lecz przede wszystkim umiejętnej i intensywnej pracy Kas Oszczędności.

(Deutsche Sparkassen - Zeitung).

Tydzień oszczędności w Turcji.

Poza Międzynarodowym Dniem Oszczędności, który urządza się rok rocznie w końcu października we wszystkich kulturalnych krajach, w niektórych krajach organizuje się niezależnie od tego jeszcze inne uroczystości, w których kasy oszczędności występują ze wzmożoną propagandą idei oszczędności. W Turcji wprowadzono ostatnio, na wzór Stanów Zjednoczonych, tydzień oszczędzania, mający na celu gruntowne zaznajomianie społeczeństwa ze znaczeniem, organizacją i techniką oszczędzania. Na konferencji ministerialnej, która się tą sprawą zajęła, turecki premier wygłosił mowę, podkreślając w niej z całym naciskiem konieczność skierowania wszelkich wysiłków ku wzmożeniu procesu oszczędzania, stanowiącego według niego podstawę zdrowych stosunków kredytowych i walutowych. Premier wyraził m. in. pogląd, że dewaluacja nie przyczyniła się w żadnym wypadku do ożywienia handlu światowego.

(„Przegląd Oszczędnościowy“, Nr 13).

Notatki i uwagi

Kasy oszczędności zdały dobrze egzamin...

W ostatnich dniach ukazały się w prasie dwa wywiady osób, które brały żywy i bezpośredni udział w akcji koordynującej wysiłki naszych instytucji podczas gorących dni wrześniowych. Mianowicie p. Wiesław Domaniewski dyrektor departamentu obrotu pieniężnego Min. Skarbu w wywiadzie udzielonym Polskiej Agencji Telegraficznej i p. Mikołaj Dolanowski, Prezes Związku Związków KKO w wywiadzie z Codzienną Gazetą Handlową — oświetlili ostatnie wydarzenia na rynku pieniężnym ze specjalnym uwzględnieniem kas oszczędności. Poniżej podajemy oba wywiady.

Wywiad z p. Dyr. W. Domaniewskim.

„Każdy, kto ostatnio miał możność przyjrzenia się z bliska pracy instytucyj finansowych — oświadczył dyr. Domaniewski — mógł łatwo stwierdzić, że znalazły się one pod stosunkowo dużym naporem. Odpływ wkładów dał się zaobserwować już od dnia 15 września i trwał dokładnie do dnia 30 września, tj. do chwili, kiedy komunikat z Monachium odsunął widmo konfliktu światowego. Odpływ ten objął zarówno PKO, komunalne kasy oszczędności, jak i banki państwowe oraz prywatne, natomiast drobny aparat kredytowy był dotknięty przez ten ruch w minimalnym stopniu.

Jeśli chodzi o rozmiar nacisku, to na ogólną sumę pieniędzy ulokowanych na książeczkach oszczędnościowych i rachunkach bieżących, co stanowi w Polsce około 3 miliardy złotych, odpłynęło w dniach napięcia ponad 300 milionów, która to suma została wypłacona wkładcom i obecnie znajduje cię w postaci gotówki w ich posiadaniu.

Postawa naszego aparatu kredytowego, poczynając od instytucyj lokalnych i idąc poprzez banki i centrale finansowe zasilające te instytucje lokalne, była wzorowa, a sprawność techniczna godna podziwu. Jest rzeczą powszechnie wiadomą, że banki i kasy oszczędności, od których wkładcy w sposób nieoczekiwany żądają zwrotu pieniędzy, muszą się upłynniać w instytucjach finansowych, które stanowią dla nich oparcie rezerwowe. Te zaś instytucje nadrzędne upłynniają się z kolei w instytucji emisyjnej, tj. w Banku Polskim.

Jakich wysiłków technicznych wymaga sprawne wypłacanie wkładcom pieniędzy przy wzmożonym naporze na kasy oraz jednoczesne upłynnianie środków w instytucjach nadrzędnych, świadczyć mogą następujące cyfry:

Oto w centrali PKO, gdzie normalnie załatwia się przy okienkach kilkuset klientów dziennie, w czasie największego napięcia w ostatnich dniach cyfra ta dochodziła do 4 i 5 tysięcy. W Banku Polskim w oddziale warszawskim, gdzie normalnie dyskontuje się dziennie 2 do 3 tysięcy weksli, w ciągu szeregu dni dyskontowano po 18 do 20 tysięcy sztuk. Nawet stosunkowo niewielki oddział w Łodzi zdyskontował jednego dnia 16 tysięcy sztuk. Ponadto trzeba jeszcze było wykonywać takie dodatkowe, a nieraz bardzo uciążliwe prace, jak regulowanie ruchu gromadzącej się tłumnie klienteli. Bardzo duży wysiłek stanowiło dokonywanie lombardu papierów wartościowych, pod których zastaw banki i kasy zapewniały sobie w Banku Polskim środki na wypłatę wkładów.

Pamiętamy wszyscy ten okres niepokoju, jaki przeżywaliśmy w pierwszych latach niepodległości i jaki przeżywały niektóre inne kraje podczas ostatniego kryzysu gospodarczego w związku z zaburzeniami finansowymi. Nie zapominajmy, że każde doświadczenie wiele uczy. Myśmy pilnie obserwowali wszystkie te zjawiska i nauczyliśmy się na pewno bardzo dużo. W wyniku tego doszliśmy do głębokiego przekonania, że ograniczenie wypłacania wkładów nie jest absolutnie rzeczą celową i nie daje żadnych korzyści zarówno z punktu widzenia interesów ogólnych kraju, jak i instytucyj finansowych. Jesteśmy o tym głęboko przeświadczeni, że nie dają również żadnych korzyści wszelkie uspakajające zapewnienia w okresie masowego zatrwożenia. Sposobem uspokojenia płochliwego wkładcy, skutecznym i jedynym, jest wypłacanie wkładów w pełnej wysokości. Gdybyśmy, uprzedzając wypadki 3 — 4 tygodnie temu, zamieścili w prasie szereg komunikatów, że jesteśmy przygotowani do wypłat nawet w największym rozmiarze i że niema potrzeby się niepokoić, ani naciskać na kasy instytucyj finansowych, to z pewnością nie powstrzymałoby to naporu. Dlatego też byliśmy przygotowani technicznie dla sprostania sytuacji, wiedząc doskonale o tym na podstawie różnych obserwacyj, że w pewnym momencie po zaspokojeniu najbardziej trwożliwych wkładców nadchodzi refleksja.

Cóż bowiem ma czynić wkładca z podjętymi pieniędzmi? Czy ma je stale nosić przy sobie lub chować w szufladzie? Czy może ma kupować niepotrzebne dla siebie przedmioty? Oczywiście na te pytania każdy, kto podjął pieniądze, musi w końcu jasno i wyraźnie odpowiedzieć samemu sobie. Skoro publiczność widzi, że banki nie ograniczają wypłat, to przestaje ona podlegać psychozie niepewności.

Byliśmy przygotowani nawet — w razie dużo większego naporu wkładców na kasy i dłuższego trwania tego nacisku — wypłacać każdemu pełną żądaną sumę i rozważaliśmy nie tylko projekt uruchomienia dodatkowych okienek kasowych, co miało w istocie miejsce, ale nawet stworzenia dodatkowych punktów wypłat.

Muszę stwierdzić, że najbardziej pokrzepiającą niespodzianką, jaką przyniosły nam ostatnie dni, był fakt, że nacisk na kasy bankowe ustał raptownie z chwilą, gdy okazało się, że europejski konflikt wojenny został zażegnany oraz fakt, że nacisk ten nie wznowił się, gdy w piątek dn. 30 września kraj nasz stanął w obliczu zdecydowanej akcji zewnętrznej w związku z najżywiej odczuwaną przez wszystkich koniecznością odzyskania Śląska Zaolzańskiego. Ta pełna godności i spokoju postawa będzie w przyszłości przedmiotem naszej dumy".

Wywiad z p. Prezesem M. Dolanowskim.

„Co jest pierwszym charakterystycznym momentem minionych dni — powiada p. min. Dolanowski — to fakt, że niepokój, jaki niewątpliwie ujawnił się wśród wkładców instytucji kredytowych wszelkiego typu, spowodowany był nie naszym własnym zatargiem z Czechosłowacją, ale sytuacją ogólno-europejską. Z chwilą, gdy stało się jasnym, że konflikt ogólno-europejski został już rozwiązany w drodze pokojowej, niepokój ustał od razu, chociaż spór o Zaolzie trwał jeszcze. Rzecz jasna, że załatwienie i tego sporu przyczyniło się do zupełnego przezwyciężenia wszelkich już objawów niepokoju".

„Moment drugi, na który pragnę zwrócić szczególną uwagę, to fakt, że w tym, tak gorącym okresie nasz aparat kredytowy stanął w pełni na wysokości zadania. W szczególności pragnąłbym zaznaczyć, że na całym obszarze Rzeczypo-

spolitej ani jedna komunalna kasa oszczędności nie zawiodła swych wkładców. Mimo, że napięcie było bardzo duże—w niektórych, drobniejszych kasach suma wycofana sięgała 40 proc. ogółu wkładów — ani jedna kasa nie tylko nie uległa załamaniu, ale nawet nie doszła do jakiegokolwiek poważniejszego zahamowania tempa wypłat. Jest to fakt niezwykle ważny i doniosły".

„Niemniej doniosłym jest na wskroś życzliwy, pozbawiony jakiegokolwiek wpływu momentów natury postronnej, stosunek instytucji do wkładców. Stanowisko nasze było jasne i wyraźne. Mamy poruczone pieniądze wkładców, dyspozycja tymi pieniędzmi należy do wkładców, z jakichkolwiek przyczyn chcą oni w tej chwili otrzymać swe pieniądze: „proszę bardzo, wypłacamy wszystko, czego się od nas zażąda". Na ten, pozbawiony jakichkolwiek momentów pozagospodarczych, stosunek instytucji kredytowych do publiczności pragnąłbym zwrócić szczególną uwagę".

„Wreszcie, moment ostatni: minione tygodnie były okresem stałej, niezwykle przyjaznej, niezwykle ścisłej współpracy instytucji kredytowych i finansowych wszelkiego typu. W szczególności zaznaczyć należy przyjazne współdziałanie pomiędzy instytucjami oszczędnościowymi a Bankiem Polskim".

Przechodzimy do sytuacji obecnej. Wyłania się pytanie, co stanie się z wkładami, wycofanymi z instytucji finansowych? A chodzi o sumy poważne. Ze wszystkich instytucji kredytowych Polski odpłynęło ogółem około 300 mil. zł., w tym z komunalnych kas oszczędności około 118 mil. zł., co przy ogólnej ich sumie wkładów około zł 857 mil. stanowi odsetek bardzo poważny.

„Istnieją — mówi p. min. Dolanowski — trzy możliwości. Wycofana gotówka mogła ulec tezauryzacji, mogła skryć się do pończoch i innych skrytek, wycofać się w zupełności z obiegu gospodarczego. Mogła — ewentualność druga — powrócić w krótkim czasie do instytucji finansowych. Mogła również — możliwość trzecia — ulec podziałowi. Część mogła powrócić do instytucji kredytowych, reszta mogła skierować się do lokat rzeczowych, zostać użytą do nabywania obiektów przemysłowych i handlowych, towarów, placów itd. Moim zdaniem, najprawdopodobniejszą jest ewentualność druga: pełny powrót do instytucji kredytowych. Przemawia za tym niewątpliwy fakt szybkiego powrotu wkładów do instytucji, występujący już w chwili obecnej. Wskażmy dla przykładu, że do KKO warszawskiej w ciągu samego tylko poniedziałku wróciło około 12,5% wycofanych wkładów. A przecież odpływ trwał czas dłuższy, około 15 dni, osiągając swój punkt kulminacyjny w sobotę 24 września"".

Kronika ustawodawcza i sądowa

WAŻNIEJSZE USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

ogłoszone w Dzienniku Ustaw w miesiącu sierpniu 1938 r.

Dz. Ust. Nr 56,

poz. 445. Ustawa z dn. 5 sierpnia 1938 r. o środkach finansowych na popieranie gospodarczo uzasadnionego kształtowania cen artykułów rolniczych.

Dz. Ust. Nr 57,

poz. 449. Ustawa z dn. 30 lipca 1938 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o wykonywaniu praktyki lekarskiej;

poz. 450. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 30 lipca 1938 r. w sprawie wykonania ustawy z dn. 18 lutego 1938 r., o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania.

Dz. Ust. Nr 59,

poz. 455. Ustawa z dnia 5 sierpnia 1938 r. o poprawie finansów związków samorządu terytorialnego i o zmianie ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych.

Dz. Ust. Nr 60,

poz. 462. Ustawa z dn. 5 sierpnia 1938 r. o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszechnego użytku;

poz. 463. Ustawa z dn. 8 sierpnia 1938 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie przemysłowym.

Dz. Ust. Nr 61,

poz. 477. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 19 lipca 1938 r. w sprawie wykonania ustawy z dn. 5 sierpnia 1938 roku o środkach finansowych na popieranie gospodarczo uzasadnionego kształtowania cen artykułów rolniczych.

Dz. Ust. Nr 63,

poz. 479. Ustawa z dn. 16 sierpnia 1938 r. o samorządzie gminnym m. st. Warszawy;

poz. 480. Ustawa z dn. 16 sierpnia 1938 r. o wyborze radnych miejskich;

poz. 481. Ustawa z dn. 16 sierpnia 1938 r. o wyborze radnych gromadzkich, gminnych i powiatowych.

ORZECZNICTWO SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE

Odpowiedzialność zarządców spółki z ogr. odp. za długi spółki.

Zgodnie z art. 298 Kodeksu Handlowego (Dz. U. R. P. Nr 57, 1934, poz. 502), jeżeli egzekucja przeciwko spółce z ograniczoną odpowiedzialnością okaże się bezskuteczna — „członkowie zarządu odpowiadają osobiście i solidarnie za jej zobowiązania". Na tle tego przepisu była rozważana przez Sąd Najwyższy następująca sprawa:

Bronisława K. posiadała prawomocny wyrok przeciwko Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością „Pogórze". Egzekucja wszczęta do ruchomości wykazała, że spółka żadnych ruchomości nie posiada, co stwierdzone zostało odpowiednim protokołem sporządzonym przez komornika. Spółka była ponadto hipoteczną właścicielką nieruchomości, jednakże obciążenia tej nieruchomości przekraczały rażąco jej wartość. Wobec tego Bronisława K., nie rozpoczynając egzekucji do tej nieruchomości, wystąpiła z pozwem w trybie art. 298 Kod. Handl. przeciwko zarządcom tej spółki. Sądy obu instancji uznały słuszność roszczeń powódki i zasądziły na jej rzecz żądaną sumę solidarnie od zarządców spółki. Od wyroku drugiej in-

stancji zarządcy spółki odwołali się ze skargą kasacyjną do Sądu Najwyższego, wywodząc między innymi, że powódka nie przedstawiła dowodu bezskuteczności egzekucji w odniesieniu do nieruchomości.

Sąd Najwyższy skargę kasacyjną zarządwców spółki oddalił, wyjaśniając w uzasadnieniu wyroku, że udowodnienie bezskuteczności egzekucji może być dokonane nie tylko złożeniem odpowiedniego pisma komornika, lecz również innymi dowodami, a zatem w odniesieniu do nieruchomości także i wyciągiem z ksiąg hipotecznych, z którego wynika, że obciążenia nieruchomości przekraczają jej obecną wartość.

Urzędowa teza Sądu Najwyższego brzmi: **„Dla ustalenia przewidzianej w § 1 art. 298 K. H. bezskuteczności egzekucji skierowanej przeciwko spółce z ograniczoną odpowiedzialnością nie jest konieczne przeprowadzenie egzekucji w stosunku do całego jej majątku, lecz wystarcza udowodnienie, iż jedynym jej majątkiem jest nieruchomość obciążona ponad swą wartość wierzytelnościami korzystającymi z pierwszeństwa zaspokojenia“.**

Orzeczenie Izby Cywilnej z dn. 9.VI.1937 r. (C. I. 1927/36).

Zbiór orzeczeń Sądu Najwyższego za 1938 r. zesz. IV Nr kol. 184

Rachunek „on call“ jest rodzajem rachunku bieżącego, a nie pożyczką.

Stefan G. był wierzycielem b. ros. Wołżsko - Kamskiego Banku Handlowego z tytułu rachunku on call. Likwidator tego banku wystąpił do sądu o przerachowanie sumy rublowej należnej wierzycielowi Stefanowi G., wywodząc, że wierzytelność ta winna być przerachowana na 10%, jako będąca w istocie swej pożyczką pod zastaw papierów wartościowych, podczas gdy dla rachunków bieżących rozporządzenie o przerachowaniu zobowiązań prywatno - prawnych przewiduje inną stopę przerachowania, a mianowicie według relacji 1 zł = 1800000 Mk.

Zarówno Sąd Okręgowy, jak i Sąd Apelacyjny, uznały słuszność wywodów likwidatora banku, przerachowując sumę, jak zwykłą pożyczkę. Sąd Najwyższy jednak, do którego odwołał się Stefan G. ze skargą kasacyjną, uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego. W uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy stwierdził, że rachunek on call stanowi specjalny rachunek bieżący i zasadnicze jego cechy są te same, co rachunku bieżącego. Cechy te są o tyle istotne, że nie pozwalają na przyrównanie rachunku on call do zwykłej pożyczki, a przeciwnie, wskazują, że rachunek ten jest szczególnym rodzajem rachunku bieżącego.

Z powyższego stanu faktycznego wychodząc Sąd Najwyższy ustalił następującą tezę: **„Rachunek on call stanowi specjalny rachunek bieżący i zasadnicze jego cechy są te same, co rachunku bieżącego, mianowicie nieokreślenie terminu zwrotu długu, a także nieokreślenie jego wysokości, gdyż przy otwarciu tego rachunku oznacza się tylko maksymalną sumę kredytu, z którego może dłużnik korzystać“.**

Orzeczenie Izby Cywilnej z dnia 21.V.1937 r. (C. I. 1965/36).

Zbiór orzeczeń Sądu Najwyższego za 1938 rok, zesz. IV, Nr kol. 189.

Kronika krajowa

Zakończenie okresu moratorium dla długów rolniczych.

Z dniem 1 października zapadł termin płatności pierwszej raty kapitałowej w zobowiązaniach rolniczych. Długi naszego rolnictwa rozłożone zostały na 14-letnie spłaty.

Z akcji oddłużeniowej skorzystało ponad 400.000 gospodarstw rolnych w dziedzinie kredytu zorganizowanego. Ponadto około 80 proc. zobowiązań prywatnych rolnictwa uległo analogicznemu rozterminowaniu. W grupie kredytu zorganizowanego nastąpiły bardzo poważne skreślenia, sięgające łącznie około 500 mil. zł. Dzięki konwersji kwota spłacana przez rolnictwo z tytułu kredytów w instytucjach finansowych została obniżona o ca 70%.

Z dniem 1 października gospodarstwa te obowiązane są uiścić bieżącą ratę, zarówno wobec instytucji finansowych, jak i wobec wierzycieli prywatnych, pod skutkami nieważności konwersji.

W jednym tylko przypadku gospodarstwa rolne są chronione przed skutkami niepłacenia rat, jeśli zaległość powstanie bez winy dłużnika z powodu siły wyższej, a więc pożarów, gradobicia, pomoru itp. W tym wypadku dłużnik winien się zwrócić do urzędu rozjemczego, który może uchylić skutki zalegania.

Starania rozwinięte przez przedstawicieli rolnictwa w kierunku przedłużenia moratorium nie spotkały się z przychylnym załatwieniem, gdyż Ministerstwo Skarbu stoi na stanowisku konieczności jak najszybszego wprowadzenia dobrych zwyczajów pomiędzy dłużnikiem i wierzycielem w rolnictwie. Ten element uważany jest w gronie czynników miarodajnych, jako podstawowy czynnik, mogący przyczynić się do odbudowy kredytu rolnego warsztatom, które zdołają zorganizować swą pracę na zasadach ustabilizowanej kalkulacji. Dalsze zaś przewlekanie tymczasowości utrudnia dobrze zorganizowanym warsztatom rolniczym możność zaopatrywania się w nowe kredyty, które wielu mogłoby spożytkować dla intensyfikacji swych gospodarstw, względnie dla uprzemysłowienia

Toteż według informacji, otrzymanych z kół miarodajnych, nie należy spodziewać się żadnych zmian w ustalonym systemie spłacalności długów rolniczych. W tej mierze Min. Skarbu nie podejmie żadnych kroków, ani nie wyda dalszych zarządzeń ulgowych.

Wpływ ostatnich wypadków na strukturę bilansu Banku Polskiego.

Ostatni — na dzień 30 września br. — bilans Banku Polskiego jest odzwierciadleniem znanych wypadków, jakie rozegrały się w drugiej połowie ubiegłego miesiąca.

Poniżej podajemy zestawienie porównawcze podstawowych pozycyj tego bilansu z sierpnia i września br. (dane w milionach zł):

w milionach zł	30.IX	31.VII	różnica
zapas złota	437.2	448.0	— 10,8
pieniądz zagraniczny i dewizy	13.4	12.0	+ 1,4
kredyty udzielone	1.167,0	791.2	+357,8
w tym: dyskonto weksli	879.0	714.8	+164,2
„ bil. skarbow.	82.5	39.7	+ 42,8
pożyczki zastaw.	205.5	36,7	+168,8
obieg banknotów	1.545.5	1.149.2	+398,3
natychmiast płatne zobowiązania	181.2	248.7	— 67,5

Zwiększenie działalności kredytowej Banku Polskiego we wrześniu (jej odpowiednikiem jest emisja banknotów) jest prostą konsekwencją wypłacania przez banki wkładów ich klienteli.

Obecnie, gdy obawa przed wojną ustąpiła miejsca trzeźwemu patrzeniu na pomyślny bieg wypadków, należy oczekiwać powrotu wkładów do instytucyj kredytowych, które będą mogły spłacić pożyczki zaciągnięte w Banku Polskim, co pociągnie za sobą zmniejszenie obiegu banknotów.

Nowe banknoty 20-złotowe.

Dn. 30 bm. Bank Polski puścił w obieg 20-złotowe bilety bankowe 4 emisji z datą 11 listopada 1936 r.

Do wykonania biletów użyto papieru białego z wodnym znakiem na marginesie. Znak ten przedstawia podobiznę Emilii Plater, wykonaną w płaszczyznach jaśniejszych i ciemniejszych od przezrocza papieru.

Przednia strona wykonana jest w kolorze granatowym na tle szaro - niebieskim w środkowej części biletu, a jasnoceglastym po bokach.

Odwrotna strona biletu wykonana jest w kolorze granatowym na tle jasno - ceglastym.

Środek rysunku ujęty w prostokątną ramkę przedstawia zamek z katedrą na Wawelu, po bokach jego na tle ciemnych prostokątów umieszczono postacie symboliczne.

Kilka cyfr dotyczących Śląska Zaolzańskiego.

Powierzchnia obu powiatów Śląska Zaolzańskiego, przyłączonych bez plebiscytu do Polski (powiat Cieszyński i Frysztacki) wynosi 801,5 km kw., z czego 50 tys. ha przypada na ziemie użytkowe, 22 tys. ha na lasy. Ludność wynosiła w 1930 r. 227.000.

Z większych miejscowości w przyłączonej części Śląska wymienić należy: Karwinę (22.000 mieszkańców), następnie Bogumin Nowy, Pietwałd, Orłowę i Cieszyn (od 10 do 11 tys. mieszkańców).

Na terenie przyłączonych powiatów mamy 2.794 zakłady przemysłowe zatrudniające 50.000 osób, z czego 23.000 przypada na górnictwo, 22.000 na hutnictwo i 5.000 na pozostałe przemysły.

Główne bogactwa Śląska to węgiel o dużej wartości kalorycznej, rudy żelazne i ogromne zakłady hutnicze, najlepiej urządzone w Europie.

Na specjalne podkreślenie zasługuje również silnie rozbudowana sieć kolejowa z niezmiernie ważnym węzłem kolejowym w Boguminie.

Obok b. dobrze rozwiniętej spółdzielczości, zwłaszcza spożywczej, na terenie Śląska działa kilka komunalnych kas oszczędności: w Jabłonkowie (już przejęta i uruchomiona), Boguminie, Frysztacie, Orłowej.

Położenie gospodarcze Polski w sierpniu w oświetleniu B. G. K.

Wysoki stan produkcji przemysłowej w Polsce utrzymany został również w sierpniu wskutek dobrego w dalszym ciągu zatrudnienia przemysłów inwestycyjnych oraz sezonowego wzrostu uruchomienia fabryk w niektórych działach wytwórczości konsumcyjnej. Zwyżka produkcji wystąpiła w ostatnim miesiącu w hutnictwie żelaznym oraz w przemyśle metalowo - maszynowym, na co obok inwestycyj przemysłowych i robót publicznych wpłynął w pewnej mierze nieco większy ostatnio ruch w budownictwie. W korzystnych warunkach pracował również przemysł mineralny, zwłaszcza cementownie. Eksport materiałów drzewnych został utrzymany na poprzednim wysokim poziomie, zatrudnienie tartaków było ze względów sezonowych słabsze. Przemysł chemiczny należy w dalszym ciągu do najlepiej zatrudnionych gałęzi przemysłowych, korzystając z dobrych warunków zbytu, zwłaszcza w dziale wyrobów dla przemysłu włókienniczego. Ten ostatni pracował bowiem intensywnie przy wyrobie tkanin i odzieży na sezon zimowy, który uległ opóźnieniu ze względu na przedłużenie się okresu sprzedaży wyrobów letnich. Do zwiększonej produkcji przystąpił również przemysł skórzany. W przemyśle spożywczym panowało większe ożywienie zwłaszcza w młynach. W górnictwie zarówno wydobycie węgla jak i ropy naftowej było nieco mniejsze niż w lipcu przy wzrastającym jednak zapotrzebowaniu węgla i przetworów naftowych na rynku wewnętrznym. Wzrost liczby zatrudnionych robotników przemysłowych przyczynił się do dalszego spadku stanu bezrobotnych, który utrzymuje się znacznie poniżej poziomu z ubiegłego roku.

Na rynku artykułów rolniczych niekorzystne ceny zbóż nie doznały poprawy. Utrzymują się one jednak powyżej parytetu światowego, któryzy w sierpniu doznał dalszej zniżki. W związku z tym wywóz zbóż był nieznaczny, poprawił się natomiast eksport zwierząt rzeźnych i przetworów mięsnych.

Ogólne obroty towarowe z zagranicą były w sierpniu mniejsze, wykazując nadal nadwyżkę przywozu. Na rynku wewnętrznym rozpoczynający się sezon jesienny zaznaczył się zwyżką obrotów w handlu.

Położenie na rynku pieniężnym w sierpniu nacechowane było wzrostem wkładów oraz nieco większym zapotrzebowaniem kredytowym. Przyrost wkładów wystąpił zwłaszcza w instytucjach oszczędnościowych, w mniejszym stopniu również w bankach. Zwiększony popyt na kredyt spowodowany był wykorzystaniem kredytów sezonowych przez rolnictwo, zwyżką zatrudnienia w przemyśle oraz żywym ruchem inwestycyjnym. Na rynku lokacyjnym, zwłaszcza w dziale papierów dywidendowych, utrzymywała się przez pierwszą połowę sierpnia zwyżka kursów.

Wiadomości zagraniczne

Pocztowa Kasa Oszczędności w Niemczech.

Kanclerz Rzeszy wydał dekret, na mocy którego austriacka Pocztowa Kasa Oszczędności obejmie swą działalnością całe Niemcy. W ten sposób sieć placówek pocztowo-oszczędnościowych zwiększy się o przeszło 47.000 urzędów pocztowych oraz 26.000 agencji wiejskich, które również będą miały prawo przyjmowania wpłat i dokonywania wypłat wkładów.

Stopa procentowa od wkładów jest ustalona na 3%. Książeczkę oszczędnościową można przedstawić w każdym urzędzie pocztowym. Wpłaty można uskuteczniać w każdym urzędzie pocztowym, bez względu na urząd, w którym książeczkę wystawiono; to samo odnosi się do wypłaty wkładów, które można podejmować do 100 RM. bez wypowiedzenia. Operacje oszczędnościowe korzystać będą z tajemnicy pocztowej pod specjalną opieką państwa.

Ministerstwo poczt przygotowuje obecnie rozporządzenie wykonawcze.

Nowelizacja niektórych przepisów o kasach oszczędności w Niemczech.

W Dzienniku Ustaw Rzeszy ukazała się w dniu 7 września druga nowela do ustawy kredytowej. Nie odnosi się ona jeszcze do Austrii.

Ważniejsze zmiany są następujące:

Kasy oszczędności zabowiązane są zestawiać bilanse za każdy miesiąc w ciągu roku (nie za 11 miesięcy, jak dotychczas) i przesyłać je do Banku Rzeszy w ciągu 8 dni po zamknięciu rachunków.

Maksymalna suma wypłat bez wypowiedzenia, która wynosiła początkowo 300 RM. miesięcznie, a następnie była podniesiona prowizorycznie przez komisarza Rzeszy dla spraw kredytowych do 1.000 RM. miesięcznie, obecnie staje się normą ustawową. W myśl nowych przepisów komisarz dla spraw kredytowych ma prawo w porozumieniu z ministrem gospodarki Rzeszy zmieniać w pewnych wypadkach, a zwłaszcza w wypadkach koniecznej potrzeby, powyższą górną granicę 1.000 RM. dla wypłat bez wypowiedzenia, jak również zmieniać warunki wypowiedzenia przy sumach ponad 1.000 RM. Te uprawnienia przysługujące komisarzowi mogą mieć zastosowanie do pewnych powiatów. Nowe przepisy odnoszą się również do możliwości, przewidzianej już dawniej na okres do 31 grudnia 1938 r., wypłacania wkładów z ustawowym terminem wypowiedzenia do wysokości 3.000 RM. w wypadkach uzasadnionych klęskami żywiołowymi.

Reorganizacja spółdzielczości w Rumunii.

Dekretem z 22 czerwca 1938 r. został utworzony w Rumunii Narodowy Instytut Spółdzielczy, który wchłonie wszystkie istniejące dotąd centralne instytucje finansowe spółdzielcze i będzie finansował wszelkiego rodzaju spółdzielnie i stowarzyszenia spółdzielcze. Instytut posiadać ma kapitał zakładowy w wysokości 1 miliarda lei, wniesiony w połowie przez państwo a w połowie przez spółdzielnie.

VI Międzynarodowy Kongres Kas Budowlanych.

W dniach 11 — 15 września odbył się w Zurychu VI Międzynarodowy Kongres Kas Budowlano - Oszczędnościowych. W Kongresie wzięło udział ponad 600 delegatów. Najliczniej obesłane były kraje anglosaskie (Anglia, Stany Zjednoczone, Południowa Afryka), następnie Szwajcaria i Niemcy, dość licznie reprezentowana była Holandia. Z Polski jako reprezentanci Związku Związków KKO obecni byli pp. Prezydent dr. A. Kocur z Katowic i Dyrektor St. Kochanowski z Krakowa.

Obszerniejsze sprawozdanie z Kongresu zamieścimy w jednym z następnych numerów „Oszczędności".

Nowy ustrój zakładów zastawniczych we Włoszech.

W gazecie urzędowej z 17 czerwca ukazał się pełny tekst dekretu z 10 maja 1938 r. o zakładach zastawniczych. Zakłady zastawnicze które dotychczas nazywały się „*Monti di Pieta*" (góry pobożności), otrzymują nazwę „zakładów pożyczek pod zastaw" *(Monti di Credito su pegno)*.

Rozporządzenie odnosi się przede wszystkim do zakładów zastawniczych II kategorii, tj. posiadających nieznaczną sumę wkładów złożonych przez publiczność. Dotychczas zakłady te były uważane za instytucje dobroczynne. Obecnie przechodzą one pod kontrolę i nadzór Inspektoratu dla obrony oszczędności i czynności kredytowych.

Do utworzenia nowego zakładu zastawniczego II kategorii potrzebny jest fundusz dotacyjny w wysokości co najmniej 200.000 lirów.

Jeżeli jakiś zakład zastawniczy w ciągu co najmniej trzech lat wykazuje straty, może ulec fuzji z innym zakładem w tej samej prowincji lub prowincji sąsiedniej, z zakładem zastawniczym I kategorii lub kasą oszczędności; w tym wypadku kasa oszczędności winna zorganizować dział pożyczek pod zastaw.

Termin pożyczki pod zastaw winien wynosić co najmniej trzy miesiące, a najwyżej jeden rok.

Zakłady zastawnicze II kategorii mają składać swe płynne środki kasowe w Pocztowej Kasie Oszczędności, kasach oszczędności zwykłych, w zakładach zastawniczych I kategorii lub publicznych instytucjach kredytowych.

NADESŁANE

„Kwartalnik kas oszczędności" Nr 42, zesz. 5 (III. kwartału) zawiera: Na powitanie Kongresu; Program IV Ogólnopolskiego Kongresu KKO.; Dr. H. Gruber — Założenia programowe kas oszczędności (referat); St. Kochanowski — Polityka kredytowa KKO.; Dr. St. Kupczyński — Przyjęcie wekslu a nowacja; Dr M. Wagner — Małopolskie komunalne kasy oszczędności a kredyty rolnicze; Es. — KKO. woj. śląskiego w 1937 r.; Komitet Porozumiewawczy Publicznych Instytucyj Oszczędnościowych; M. Ociepko — Eksport borówek przy pomocy finansowej KKO. pow. Lublinieckiego. Statystyka. Orzecznictwo. Wiadomości krajowe. Kronika Związku. Z wydawnictw. Ogłoszenia urzędowe.

„Skarbona Wiejska", zeszyt 17 — 18 zawiera: K. T. — Na marginesie kongresu KKO.; J. Hejkowski — Lokowanie rezerw emerytalnych funduszów oraz bieżących składek w GKPO.; J. D. — Jak przygotować obchód Dnia Oszczędności w GKPO; J. Długokęcki — Referat o oszczędności dla dorosłych. Pytania i odpowiedzi prawne. Ogólnopolski kongres KKO. Przegląd prasy. „Pigułki".

„Bank" zeszyt 9 (za wrzesień). Na treść numeru składają się w dziale zagadnień bieżących notatki: „Brak fachowców" — „Ruch budowlany" — „Niemcy pod wpływem światowego kryzysu gospodarczego".

W dziale artykułowym: „Stopa procentowa na rynku pieniężnym" — Tadeusz Sołotwij; „Zorganizowany kredyt rolny w świetle oddłużenia" — Włodzimierz Kleniewski; „Finansowanie budownictwa mieszkaniowego w Niemczech" — Dr. Karol Thaler; „Problemy budownictwa mieszkań robotniczych w Niemczech" — „Ograniczenia dewizowe" — A. B-ski.

W dziale prawnym: Przegląd ustawodawstwa krajowego.

Na resztę numeru składają się: Omówienie zagranicznych rynków pieniężnych oraz położenia gospodarczego Polski, ciekawa kronika krajowa i zagraniczna, przegląd prasy krajowej, statystyka.

Ogłoszenia urzędowe

Sąd Okręgowy w Warszawie, Wydział II (Rejestr Handlowy), w dziale A Nr XLVII. 247, str. 14, dn. 12 sierpnia 1938 roku wpisano:

„Komunalna Kasa Oszczędności m. st. Warszwy“ w Warszawie, Traugutta 5. Zadaniem Kasy Komunalnej jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowite bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym. Oddziały w Warszawie: I przy ul. Bielańskiej 8, II przy ulicy Targowej 65, III przy ulicy Bagatela 14 i IV przy ul. Wolskiej 6.

Władysławowi Augustowskiemu, Stanisławowi Biegniewiczowi, Władysławowi Czajkowskiemu, Konstantemu Czerwińskiemu, Józefowi Grzebskiemu, Helenie Homolickiej, Henrykowi Łochowiczowi, Zygmuntowi Narębskiemu, Henrykowi Piątkowskiemu, Michałowi Pancerowi, Michałowi Rybackiemu, Tadeuszowi Szpakowskiemu i Antoniemu Wąsikowi udzielono prokury każdemu z nich łącznie z jednym z członków dyrekcji.

Osoba prawna. Kapitał zakładowy: 100.000 złotych.- Dyrekcję Komunalnej Kasy Oszczędności stanowią: dyrektor zarządzający (naczelny dyrektor) Mikołaj Dolanowski, zastępca dyrektora zarządzającego (naczelnego dyrektora) Edmund Zacharzewski oraz członkowie dyrekcji: Stanisław Ratyński, Bronisław Siedlecki i Władysław Starkiewicz. Dyrektor zarządzający, a w razie jego nieobecności zastępca dyrektora zarządzającego, reprezentuje Kasę wobec wszystkich władz, urzędów, instytucyj i osób. Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę, koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach określonych w § 21 ust. 3 Statutu Kasy. Gmina m. st. Warszawy, jako związek założycielski, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Komunalnej Kasy. Pismem przeznaczonym do ogłoszeń Komunalnej Kasy jest czasopismo „Oszczędność“.

Sąd Okręgowy, Wydział Rejestrowy w Kielcach, dnia 23 września 1938 r. przy firmie Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Miechowskiego R. H. A. 8537 wpisano:

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Miechowskiego w Miechowie. Terytorialny zakres działania Kasy obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych obszar powiatu miechowskiego oraz obszar, na którym działają oddziały albo zbiornice Kasy. Przedmiotem Kasy jest: rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym, a w szczególności: 1) przyjmowanie w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu Kasy na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych; 2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczonych; 3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych; 4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym; 5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie conajmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego; 6) udzielanie pożyczek pod zastaw: a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności; b) papierów wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej; 7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu; 8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowych i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych conajmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo; 9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § 33, oraz kuponów od tych papierów; 10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów; 11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych; 12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych; 13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim; 14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych; 15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej; 16) umieszczanie wolnej gotówki; a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności; b) w biletach, bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego; 17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego; 18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy; 19) dokonywanie przekazów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytów na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów; 20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów; 21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa; 22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu kasy, oraz pozbywanie wierzytelności hipotecznych. Kapitał zakładowy wynosi 50.000 zł i został wpłacony całkowicie; Członkami Dyrekcji są: Stanisław Milewski — Dyrektor zarządzający, Stanisław Staniszewski — zastępca dyrektora zarządzającego i Piotr Marzec — członek Dyrekcji. Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i pod-

pisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu Kasy. Pismem przeznaczonym do ogłoszeń Kasy jest czasopismo „Oszczędność“ w Warszawie oraz Kielecki Dziennik Wojewódzki.

Sąd Okręgowy w Białymstoku, jako Rejestrowy, obwieszcza, że do rejestru handlowego Dział A wciągnięte zostały następujące wpisy: 15 czerwca 1938.

8666. **„Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Białostockiego“.** Siedzibą Kasy jest Białystok. Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowite bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym. Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Białostockiego Powiatowego Związku Samorządowego. Kapitał zakładowy Kasy wynosi obecnie 50.000 zł. Białostocki Powiatowy Związek Samorządowy ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za zobowiązania Kasy. Dyrekcję Kasy stanowią: Ludwik Wysocki, jako dyrektor zarządzający, pełnomocnik buchalter Ludwik Krzyżanowski, jako zastępca dyrektora i ks. Antoni Sałatyński, jako członek Dyrekcji. Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest wszakże zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy. Pisma do ogłoszeń: Białostocki Dziennik Wojewódzki oraz organ Związku Kas Oszczędności, czasopismo „Oszczędność“ w Warszawie.

8867. **„Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Bielskiego w Bielsku Podlaskim“.** Siedzibą Kasy jest Bielsk Podlaski. Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowite bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym. Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Bielskiego Powiatowego Związku Samorządowego. Kapitał zakładowy Kasy wynosi obecnie 100.000 zł. Bielski Powiatowy Związek Samorządowy ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za zobowiązania Kasy. Dyrekcję Kasy stanowią: Brunon Bartoszewicki — Dyrektor zarządzający, Stanisław Okniński — zastępca Dyrektora i Jan Ostasiewicz — członek dyrekcji, zam. w Bielsku Podlaskim. Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji, lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego, lub podpis jego zastępcy. Pisma do ogłoszeń: Białostocki Dziennik Wojewódzki oraz organ Związku Kas Oszczędności, czasopismo „Oszczędność“ w Warszawie.

2 września 1938 r. 8674. „Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Sokólskiego“. Siedzibą Kasy jest miasto Sokółka. Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowaniemi w sposób zapewniający całkowite bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym. Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Sokólskiego Powiatowego Związku Samorządowego. Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50 tysięcy zł. Sokólski Powiatowy Związek Samorządowy ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za zobowiązania Kasy. Dyrekcję Kasy stanowią: Dyrektor Ludwik Wysocki, zastępca Dyrektora Ryszard Pietrasz i członek Dyrekcji Adolf Jackiewicz. Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy. Pisma do ogłoszeń: Białostocki Dziennik Wojewódzki oraz organ Związku Kas Oszczędności, czasopismo „Oszczędność“ w Warszawie.

Do Rejestru Handlowego Działu A. Sądu Okręgowego w Zamościu, dnia 12 września 1938 r. wpisano następującą firmę:

4402. **„Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Tomaszowskiego w Tomaszowie Lubelskim“.** Siedziba w Tomaszowie Lubelskim. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest wykonywanie czynności bankowych wymienionych w art. 23 rozporządzenia Prezydenta R. P.z dnia 24.X. 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860). Kapitał zakładowy wynosi 75.000 zł. Dyrekcję Kasy stanowią: Dyrektor Zarządzający Jerzy Zarzycki, Zastępca Dyrektora Grzegorz Sosnowiec i członek Dyrekcji inż. Fabian Kasperkiewicz. Pełnomocnikiem Kasy jest Leon Urbanowicz. Dyrektor Zarządzający reprezentuje Kasę wobec wszystkich władz, urzędów, instytucyj i osób, zaś Zastępca Dyrektora zastępuje go w wypadkach jego nieobecności lub w sprawach zleconych. Zobowiązania zaciągane w imieniu Kasy oraz pełnomocnictwa do zaciągania zobowiązań i działania w imieniu Kasy, winny być podpisane przez dwóch członków Dyrekcji lub osoby upoważnione do podpisywania za Kasę, koniecznym jest jednak zawsze podpis Dyrektora lub jego Zastępcy. Ogłoszenia umieszczane będą w czasopiśmie „Oszczędność“.

Do Rejestru Handlowego Wydziału Zamiejscowego Piotrkowskiego Sądu Okręgowego w Częstochowie, przy firmie:

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Częstochowskiego w Częstochowie, zar. pod Nr R. A. 1672, w dniu 4 lipca 1938 roku wpisano: Na miejsce Bolesława Bauera powołano na członka dyrekcji Ludwika Mierzanowskiego.

Do Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi pod Nr 25560/A przy firmie:

„Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Łódzkiego“ dn. 28 lipca 1938 roku wpisano: Kazimierz Machuderski przestał być pełnomocnikiem. Pełnomocnikiem dla centrali ustanowiony został Marian Matysiak. Do podpisywania dokumentów, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania, oraz pełnomocnictw upoważniających do zaciągania zobowiązań i do działania w imieniu Kasy wymagane jest współdziałanie dwóch osób łącznie, w liczbie których zawsze musi być podpis dyrektora lub wicedyrektora.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU BĘDZIŃSKIEGO W BĘDZINIE

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		. 58.178.41	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		73.251,62	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		275.436,00	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			406.866,03
2. Kupony			6.397,56
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		90.359,77	
c) listy zastawne i obligacje		159.840,00	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		11 000,00	261.199,77
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane			67.589,66
8. Pożyczki wekslowe			229.351 30
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i pożyczek wekslowych		189.808,04	
b) pochodzące z innych kredytów		125,993,09	315,801,13
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart. (.... kont)		350,00	
b) zabezpieczone hipoteką		453.179,37	
c) zabezpieczone innymi wartościami		404 121.50	857.650,87
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wart. i książeczek oszczędności		14.725,09	
b) innych wartości (... kont)		598,061,32	
c) pożyczki zakładu zastawniczego			612.786,41
12. Pożyczki na skrypty dłużne (45 kont)			
13. Pożyczki hipoteczne			251 922,95
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjnego			249.937,97
15. Odsetki zaległe			272.496,48
16. Nieruchomości			107.562 67
17. Ruchomości			8.190,63
18. Różne			213.948,01
19. Sumy przech. (rozliczenia międzyokr.)			7,658,53
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		9.376.94	9.376,94
Razem			3.878.736,91
21. Depozyty			1.034.970,76
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			294 711,81
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			269.260,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			5.477.679,48

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			200.000,00
2. Fundusz zasobowy			11.483,88
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			15.465,91
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			1.500,00
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych			
a) bezterminowe (17 kont)		258,132,47	
b) terminowe (6 kont)		273.401,28	531.533 75
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (8341 kont)		1.269.201,86	
b) terminowe do 3 mies. (151 kont)		308.748,56	
c) terminowe ponad 3-miesiące i warunkowe (10 kont)		18.741,49	1.596.691,91
8. Rachunki bieżące *) czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publicznych (28 kont)		397.154,43	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (117 kont)		172.155.80	569.310,23
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			2.472.05
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych			
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych			
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			44.300.00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		5.000,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje		804.645,83	809.645,83
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			830,92
18. Zobowiązania hipoteczne			49.705,02
19. Różne			27.699,91
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			18.097,50
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			3.878.736,91
22. Różni za depozyty			1.034.970,76
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			294.711,81
25. Bank Akceptacyjny			269.260,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			5.477.679,48

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW za 1937 rok.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	78.532,68	
b) od rachunków bieżących	13.622,93	
c) od redyskonta weksli		
d) od zastawu pap. i od kredyt. udz. Kasie	46.401,70	
e) różne inne	5.415 06	143.972,37
2. Prowizje wypłacone		633,25
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	75.435,60	
b) świadczenia socjalne	6.100.34	
c) wydatki rzeczowe	29 071,12	110.607,06
4. Podatki i opłaty skarbowe		773,26
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	500.00	
b) ruchomości	1 898.11	2.398,11
6. Odpisy na dłużnikach		9.690,49
7. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		3.040,00
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrównawcz.		15.290,07
11. Nadwyżka		
Razem		286.404,61

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopis.		
a) od weksli	47 229,05	
b) od rachunków bieżących	68.799,92	
c) od poż. termin. pod zastaw.	37,873,27	
d) od pożyczek na skrypty dłużne	2.260,95	
e) od pożyczek i wierzyteln. hipotecznych	27.189,50	
f) od papierów wartościowych	22.473,88	
g) od K. K. O. i Banków	4.273,72	
h) różne inne	18.290,27	228.390,56
2. Prowizje pobrane		26.165,44
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		15.290,07
5. Dochód netto z nieruchomości		1.709,16
6. Odzyskane straty		639,83
7. Opłaty na koszty administracji		4.700,76
8. Różne dochody		131,85
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		9.376,94
Razem		286.404,61

Buchalter: (—) J. Łabędź

Komisja Rewizyjna:
(—) Lepecki
(—) J. Zygmański
(—) E. Bałaziński

Dyrekcja Kasy:
(—) R. Rogójski
(—) T. Kruczyński
(—) M. Kępiński
(—) W. Szenk
(—) J. Bączkowski

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU BŁOŃSKIEGO W GRODZISKU-MAZ.

Bilans roczny netto na dzień 31 grudnia 1937 roku.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		29 129,69	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		59 085,49	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		16.864,59	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			105.079,77
2. Kupony			1.080,00
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		37.274,00	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		13.616,50	50.890,50
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (392 kont)			232.192,06
8. Pożyczki wekslowe (3949 kont)			1.100,356,31
9. Weksle protestowane:			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (156 k.)		55.105,65	
b) poch. z innych kredytów (... kont)			55.105 65
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wartośc. (1 kont)		307,75	
b) zabezpieczone hipoteką (3 kont)		8.861,18	
c) zabezpieczone innymi wart. (... k.)			9.168,93
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (92 kont)		10.035,02	
b) innych wartości (... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawn. (... kont)			10.035,02
12. Pożyczki na skrypty dłużne (... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (247 kont)			132.206,90
15. Odsetki zaległe			3.855,10
16. Nieruchomości 2)			140 883,80
17. Ruchomości			14.845,57
18. Różne			30.096,75
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			7.516,95
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			1.893.313,31
21. Depozyty			237 725,70
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			82.166,18
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			2,213,205,19

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			88.000.00
2. Fundusz zasobowy			119.540.17
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			5 355,91
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe (8 kont)		39.441,99	
b) terminowe (2 kont)		249.570,15	289.012,14
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (8478 kont)		484.774,51	
b) terminowe do 3 mies. (321 kont)		194.815,10	
c) termin. ponad 3 m. i war. (91 kont)		82.507,21	762.096,82
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd., i innych prawno-publ. (29 kont)		111.494.61	
b) osób fiz. i prawno-pryw. (160 kont)		81.609,24	193.103,85
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			5.173.55
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim		29.470 00	
b) w Bankach Państwowych		212.160,50	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		23,950,00	
d) w innych instytucjach kredytowych			265.580 50
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		108.112,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.		34.000,00	
d) przez inne instytucje			142.112,00
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			855,48
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			16.290,14
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		6.192,75	6.192,75
Razem			1.893.313,31
22. Różni za depozyty			237,725,70
23. Zobow. z tyt. udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			82.166.18
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			2.213.205,19

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 R.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	41.453,48	
b) od rachunków bieżących	3.086,98	
c) od redyskonta weksli	20.167,53	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	6.123.43	
e) różne inne	2.713,94	73.545,36
2. Prowizje wypłacone		2.705,98
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	59.461,40	
b) świadczenia socjalne	5.770,99	
c) wydatki rzeczowe	27.806,93	93.039,32
4. Podatki i opłaty skarbowe		277,71
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	1.799,75	
b) ruchomości	1.661,83	3.461,58
6. Odpisy na dłużnikach		5.672,51
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		8.559,93
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		6.192,75
Razem		193.455 14

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	131.378.19	
b) od rachunków bieżących	908,76	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	1.208,01	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	2.198,00	
g) od K. K. O. i Banków	535,17	
h) różne inne	2.455,49	138.683,62
2. Prowizje pobrane		15.799.21
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji		34.247,92
8. Różne dochody		4.724,39
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		193.455,14

Księgowy: (—) **Lucjan Wolański**

Dyrekcja Kasy:
Dyrektor Zarządzający: (—) **Edmund Kazimirski**
Zastępca Dyrektora: (—) **Tadeusz Krajewski**
Członek Dyrekcji: (—) **Antoni Okraszewski**

Komisja Rewizyjna:
(—) **Apoloniusz Csaki**
(—) **Kazimierz Mathia**

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU CIECHANOWSKIEGO W CIECHANOWIE

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 ROKU.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		91.063,55	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		24 751,39	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		13.910,15	
d) pozostałość w innych K. K. O.		30 928,30	
e) bony inwestycyjne		2.100,00	162.753,39
2. Kupony	38,27		1.444,41
3. Waluty obce	1.259,51		1.259,51
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe	123,57		
b) papiery państwowe		30.910,26	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		3.986,04	34 896,30
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			2 026,23
7. Weksle zdyskontowane (99 kont)			57.024 07
8. Pożyczki wekslowe (992 kont)			469 574.00
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (19 kont)		2.176,58	2.176,58
b) pochodz. z innych kredytów (... k.)			
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart. (3 kont)		4.252,00	
b) zabezpieczone hipoteką (1 kont)		5.175,00	
c) zabezp. innymi wartośc. (39 kont)		96.910,40	
11. Pożyczki terminowe na zastaw			106.337,40
a) papier. wart. i ks. oszcz. (156 kont)		37.126,06	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			37.126,06
12. Pożyczki na skrypty dłużne (1 kont)			89.000,00
13. Pożyczki hipoteczne (... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Kom. Konwersyjny Banku Akcept. (87 kont)			123.076.13
15. Odsetki zaległe			1.749 18
16. Nieruchomości			1.275,00
17. Ruchomości			9.425,32
18. Różne			12.144,25
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			5.111,88
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			27.897,07
Razem	1.421,35		1.144.296,78
21. Depozyty			466.761,36
22. Udzielone gwarancje			56.339,00
23. Inkaso			74.477,43
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			36.006,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			1.777 880,57

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			50 000,00
2. Fundusz zasobowy			62.594,67
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych:			
a) bezterminowe (1 kont)			
b) terminowe (1 kont)			
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (1432 kont)		351.965.71	
b) terminowe do 3 mies. (60 kont)		130 005,60	
c) termin. ponad 3 m. i warun. (88 k.)		138.843.45	620.814,76
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (23 kont)		81.794,27	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (101 kont)		135.791.52	217.585,79
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			61.002,50
10. Zobowiązania inkasowe			1.237,90
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych			
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		32.645.00	
d) w innych instytucjach kredytowych.			32.645.00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		54.070,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			54.070,00
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			21,00
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			36.327,94
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokresowe)			7.997 22
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			1 144.296 78
22. Różni za depozyty			466.761 36
23. Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancyj			56.339,00
24. Różni za inkaso			74.477,43
25. Bank Akceptacyjny			36.006,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			1.777 880,57

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	23.318.83	
b) od rachunków bieżących	10 386,89	
c) od redyskonta weksli		
d) od zastawu pap. i od kred. udz. Kasie	1.966,42	
e) różne inne		35.672,14
2. Prowizje wypłacone	649.99	649,99
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	32.595,02	
b) świadczenia socjalne	2.850,57	
c) wydatki rzeczowe	14.943.61	50.389,20
4. Podatki i opłaty skarbowe	612,00	612,00
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	1.236,41	1.236,41
6. Odpisy na dłużnikach		8.761,13
7. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		29.744,90
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		
Razem		127.065,77

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	45.734,76	
b) od rachunków bieżących	10.062.51	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	3,518,73	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	1.260,44	
g) od K. K. O. i Banków	2.427.27	
h) różne inne	9.818 87	72.822,58
2. Prowizje pobrane		14.592,61
3. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		2,142,10
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		986,68
7. Opłaty na koszty administracji		8.624,73
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		27.897,07
Razem		127.065,77

Księgowy: (—) Tadeusz Gniewaszewski

Dyrekcja:
Dyrektor zarządzający: (—) Mieczysław Niedzielski
Członkowie Dyrekcji: (—) Janusz Nowosielski
(—) Józef Baranowski

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący: (—) Bojanowski Tadeusz
Członkowie: (—) podpis nieczyt.
(—) podpis nieczyt.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU LUBOMELSKIEGO W LUBOMLU

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		13.088,76	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		9.513,17	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		11.665,00	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			34.266,93
2. Kupony			1.520,00
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		15.386,89	
c) listy zastawne i obligacje . . .			
d) obligacje związków komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udz. w Bankach Komunalnych . . .		15.281,50	30.668,39
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			15.437,36
7. Weksle zdyskontowane (27 kont) . .			15.985,00
8. Pożyczki wekslowe (678 kont) . .			87.810,21
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (160 k.)		12.641,68	
b) poch. z innych kredytów (... kont)			12.641,68
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wartośc. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont) .			
c) ząbezp. innymi wartosc. (1 kont) .		3.021,00	3.021,00
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (18 kont) . . .		1.430,00	
b) innych wartości (.... kont) . .			
c) pożyczki zakł. zastawn. (... kont) .			1.430,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (11 kont)			340,00
13. Pożyczki hipoteczne (... kont) . .			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (196 kont) .			65.984,64
15. Odsetki zaległe			1.424.49
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			2.645,70
18. Różne			4.088,80
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe			2.021,26
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		17.218,79	
b) za rok sprawozdawczy . . .		392,43	17.611,22
Razem. .			296.896,68
21. Depozyty			39,364.23
22. Udzielone gwar. (Różni za akcepty wł.)			115.250,00
23. Inkaso			26.376,30
24. Zabezpieczenia do układów konwers. .			90.269,29
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego . .			
			271.259,82
Ogółem. .			568.156,50

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			50.000,00
2. Fundusz zasobowy			1.607,02
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych			
a) bezterminowe (58 kont) . . .		72.298,88	
b) terminowe (... kont) . . .			72.298,88
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (1955 kont). . .		54.833,85	
b) terminowe do 3 mies. (... kont) .			
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (... kont)			54,833,85
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (17 kont) . .		20.810,00	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (4 kont)		6.827,00	27.637,00
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych . .		13.748,00	
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			13.748,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		72.327,50	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			72.327,50
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			2.006,02
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			2.438,41
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem. .			296.896,68
22. Różni za depozyty			39,364,23
23. Zob. z tyt. udz. gwar. (Nasze akcepty)			115.250,00
24. Różni za inkaso			26.376,30
25. Różni za zabezp. od ukł. konwersyjnych			90.269,29
26. Fundusz Emerytalny			
			271.259,82
Ogółem. .			568.156,50

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 R.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	5.441,60	
b) od rachunków bieżących . . .	750,28	
c) od redyskonta weksli	878,09	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	4.327,87	
e) różne inne	297,89	11,695,73
2. Prowizje wypłacone	233,61	233,61
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	12.877,08	
b) świadczenia socjalne	1.017,18	
c) wydatki rzeczowe	3.895,00	17.789,26
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		371,31
b) ruchomości		664,06
6. Odpisy na dłużnikach		
7. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego .		
11. Nadwyżka		
Razem. .		30.753,97

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	19.759,89	
b) od rachunków bieżących . . .	259,75	
c) od pożyczek terminowych na zastaw .	105,85	
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .	94,94	
e) Pomoc Skarbu Państwa od zaw. ukł.	2.650,92	
f) od papierów wartościowych . . .	2.105,05	
g) od K. K. O. i Banków	565,14	
h) różne inne	267.80	25.809,34
2. Prowizje pobrane		3.800,65
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		623,10
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji . .		128,45
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		392,43
Razem. .		30.753,97

Buchalter: (—) M. Szydłowski

Komisja Rewizyjna:
(—) **Michał Remizowski**
(—) **Józef Czekajowski**
(—) **Teodor Janiuk**

Zarząd Komunalnej Kasy Oszczędności pow. Lubomelskiego:
Dyrektor Zarządzający: (—) **Feliks Ofiara**
Członkowie Zarządu: (—) **Paweł Sokołowski**
(—) **Jakub Klekociuk**

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU PIŃCZOWSKIEGO W PIŃCZOWIE

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		2.042,18	
b) pozostałość w Banku Polsk. i PKO.		1.881,33	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		49,33	
d) pozostałość w innych K. K. O.		218,00	
e) bony inwestycyjne			4.190,84
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		3.459,74	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udz. w Bankach Komunalnych		8.731,20	12.190,94
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (... kont)			
8. Pożyczki wekslowe (36 kont)			35.191,86
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dyskonta i poż. wekslowych (115 kont)		15.483,02	
b) poch. z innych kredytów (25 kont)		40.532,50	56 015,52
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wartośc. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont)			
c) zabezp. innymi wartościami (3 kont)			371,85
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (2 kont)			101,00
b) innych wartości (... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawn. (... kont)			
12. Pożyczki na skrypty dłużne (kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (132 kont)			104.026.72
15. Odsetki zaległe			6.534,31
16. Nieruchomości 2)			
17. Ruchomości			4.318,08
18. Różne			11.153,54
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			1.149,10
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych . . zł 545.337,21			
b) za rok sprawozdawczy 72.115,05			617.452,26
Razem			852.696,02
21. Depozyty			1.220,00
22. Udzielone gwarancje			1,00
23. Inkaso			4.490,57
24. Zabezpieczenia z układów konwers.			291,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			858.698,59

Stan bierny.

	w wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			50.000,00
2. Fundusz zasobowy			471,86
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (3 kont)		192.510,59	
b) terminowe (1 kont)		1.987.46	194.498,05
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (21 kont)		14.625,62	
b) terminowe do 3 mies. (78 kont)		10.526,22	
c) termin. ponad 3 m. i war. (106 k.)		8.639,20	33.791,04
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. itp.):			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (11 kont)		20.616,31	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (7 kont)		534,15	21.150,46
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			83,00
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych			
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.			
d) w innych instytucjach kredytowych			
12. Dyskonto akceptów Banku Akcept.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez P. B. R.		415.184,75	
b) przez B. G. Krajow.		10.886.90	
c) przez Polski Bank Komunalny		26.375,00	
d) przez Zakł. Ubezp. Społ.		8.954,78	401,461,43
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro. P. B. Komun.			81.279,00
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			8.316,86
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			1.704,32
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			852.696,02
22. Różni za depozyty			1.220,00
23. Zobowiązania z tytułu udziel. gwarancyj			1,00
24. Różni za inkaso			4.490,57
25. Bank Akceptacyjny			291,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			858.698,59

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych	12.392.96	
b) od rachunków bieżących	412,49	
c) od redyskonta weksli		
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	30.315,75	
e) różne inne	393,90	43.515.10
2. Prowizje wypłacone		565,34
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	8 060.00	
b) świadczenia socjalne	638,35	
c) wydatki rzeczowe	3.415.12	12.113,47
4. Podatki i opłaty skarbowe		5,72
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości		406,80
6. Odpisy na dłużnikach		28.924,45
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		177.15
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		
Razem		85.708.03

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane:		
a) od weksli	1.280 26	
b) od rachunków bieżących	79,25	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	29,80	
d) od skonwertow. zadłużeń	4.795,61	
e) Pomoc odsetkowa Skarbu Państwa	4.265,15	
f) od papierów wartościowych	265,50	
g) od K. K. O. i Banków	72,30	
h) różne inne		10.787,87
2. Prowizje pobrane		
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kurs. na sprzed. papier. wartosc.		242,00
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		861,01
7. Opłaty na koszty administracji		1.702,10
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		72.115,05
Razem		85,708.03

Buchalter: (—) **A. Dobrowolski**

Członkowie Komisji Rewizyjnej:
(—) **W. Woźniak**
(—) **B. Kaleta**
(—) **M. Dudziński**

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Pińczowskiego:
(—) **St. Kotaś**
(—) **A. Dobrowolski**

POWIATOWA KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI W PIŃSKU

Bilans roczny netto na dzień 31-go grudnia 1937 r.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		3.270,61	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		4.657,03	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		34.563,00	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			42.490,64
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		2.614,07	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bank. Komunaln.		2.500,00	5,114.07
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (4 kont)			3.730,97
8. Pożyczki wekslowe (92 kont)			21.191,59
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (9 kont)		3.165,08	
b) pochodzące z innych kredytów (... kont)			3.165,08
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartościowymi (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont)			
c) zabezpieczne innymi wartościami			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (10 kont)		1.025,40	
b) innych wartości (... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawn. (... kont)			1.025,40
12. Pożyczki na skrypty dłużne (1 kont)			9.600,00
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwers. zatwierdzonych przez Komitet Konwers. Banku Akceptacyjnego (421 kont)			179.460,77
15. Odsetki zaległe			6.528,78
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			1.382,57
18. Różne			11.470,68
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			1.485,75
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		150.289,95	
b) za rok sprawozdawczy			150,289,95
Razem			436.936,25
21. Depozyty			2.256,17
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			22.811,50
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			70.750,00
25. Różni za weksle kaucyjne			135.643,00
Ogółem			668.396,92

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			50.000,00
2. Fundusz zasobowy			2.727,56
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych *			
a) bezterminowe (3 kont)		410,23	
b) terminowe (2 kont)		62.295,04	62.705,27
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych *)			
a) bezterminowe (599 kont)		40.968,96	
b) terminowe do 3 mies. (5 kont)		8.917,27	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (1 kont)		4.959,04	54.845,27
8. Rachunki bieżące (czek., przek. it.p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (24 kont)		35.357,74	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (44 kont)		15.117,15	50.474,89
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			1.950,00
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych			
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			70.750,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe, P. B. R.		131.141,43	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			131.141,43
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			3.857,65
20. Sumy przech. (rozlicz. międzyokr.)			4.388,11
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			4.096,07
Razem			436.936,25
22. Różni za depozyty			2.256,17
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			22.811,50
25. Bank Akceptacyjny			70.750,00
26. Weksle własne kaucyjne			135.643,00
Ogółem			668.396,92

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	5.519,80	
b) od rachunków bieżących	1.622,47	
c) od redyskonta weksli	2.771,75	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	7.947,87	
e) różne inne	107,23	17.969,12
2. Prowizje wypłacone		87,09
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	11.163,35	
b) świadczenia socjalne	868,17	
c) wydatki rzeczowe	3.162,93	15.194,45
4. Podatki i opłaty skarbowe i koszty egz.		362,65
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	504,43	504,43
6. Odpisy na dłużnikach		3.684,01
7. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		1.126,99
9. Różne		643,98
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrównaw.		
11. Nadwyżka		4.096,07
Razem		43.668,79

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	2.234,05	
b) od rachunków bieżących		
c) od pożyczek terminowych na zastaw	68,85	
d) od pożyczek na skrypty dłużne	717,00	
e) od pożyczek skonwertowanych	7.797,25	
f) od papierów wartościowych	186,78	
g) od K. K. O. i Banków	1.231,71	
h) różne inne (od należności wątpliwych)	110,53	12.346,17
2. Prowizje pobrane		2.979,95
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		15.341,16
7. Opłaty na koszty administracji		2.207,02
8. Różne dochody		10.794,49
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		43.668,79

p. o. Buchalter: (—) A. Rudzikówna

Komisja Rewizyjna:
(—) R. Dręgiewicz
(—) S. Tarach
(—) Forkasiewicz

Dyrekcje:
(—) Franciszek Gliszczyński
(—) Jerzy Dunin Marcinkiewicz
(—) Mieczysław Kołaczkowski

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU SŁONIMSKIEGO W SŁONIMIE

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		40.420,02	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		10.403,82	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		2.874,50	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			53.698,34
2. Kupony			
3. Waluty obce			2.733,15
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		9.016,78	
c) listy zastawne i obligacje . . .			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych . .		6.555,00	15.571,78
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
7. Weksle zdyskontowane (33 kont) . .			25.491,87
8. Pożyczki wekslowe (1881 kont) . .			424.867,00
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (152 kont)		51.977.99	
b) poch. z innych kredytów (... kont)			51.977,99
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wartośc. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką . . .			
c) zabezp. innymi wartościami (42 k.)			330.080,27
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (37 kont) . . .		9.397,45	
b) innych wartości (... kont) .			
c) pożyczki zakładu zastawniczego .			9 397,45
12. Pożyczki na skrypty dłużne (... kont) .			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (199 kont) .			385,939,40
15. Odsetki zaległe			20.561,02
16. Nieruchomości			1.485.05
17. Ruchomości			8.843.14
18. Różne			8.869.83
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe			6.129.77
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem . .			1.345.646,06
21. Depozyty			356.551,47
22. Udzielone gwarancje			250.090,00
23. Inkaso			67.874,50
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			176.455.00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego . .			
26. Różni za nasze weksle kaucyjne . .			
Razem . .			
Ogółem . .			2.196.617.03

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			110.800,00
2. Fundusz zasobowy			12,417.24
3. Fundusze specjalne			
a) rezerwa na wątpliwe należności .		10,728,80	
b)			10.728,80
4. Fundusz wyrównawczy			4.574,14
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe			
b) terminowe (8 kont)			102.350,76
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (447 kont) . . .		111.858,96	
b) terminowe do 3 miesięcy . . .			
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (2591 kont) .		343,422,24	455.281,20
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd., i innych prawno-publ. (24 kont) . .		17.583,61	
b) osób fizycz. prawno-pryw. (79 k.)		77.907,06	95.490,67
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			329,00
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych . . .		137,080,00	
c) w Bankach Komunalnychi K. K. O.		14,170,00	
d) w innych instytucjach kredytowych .			151.250,00
12. Dyskonto Akceptów Banku Akceptac. .			176.455,00
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		193,807,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			193.807,00
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
17. Przekazy na Kasę			500,00
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			12.332,12
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			14,952,74
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			4.377.39
Razem . .			1.345,646,06
22. Różni za depozyty			356,551,47
23. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj			250,090,00
24. Różni za inkaso			67,874,50
25. Bank Akceptacyjny			176.455,00
26. Fundusz Emerytalny			
27. Własne weksle kaucyjne . . .			
Razem .			
Ogółem . .			2,196.617,03

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 R.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	22.974,11	
b) od rachunków bieżących . . .	3.381.27	
c) od redyskonta weksli	13.600,84	
d) od kredytów udzielonych Kasie . .	16 146,48	
e) różne inne	848,70	56.951,40
2. Prowizje wypłacone		119,17
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	27,567.00	
b) świadczenia socjalne	2,777,48	
c) wydatki rzeczowe	12.669,20	43,013,68
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	1,292.72	1,292,72
6. Odpisy na dłużnikach		1.060,23
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		171,90
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego .		848,63
11. Nadwyżka		4.377,39
Razem . .		107.835,12

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	36.002,97	
b) od rachunków bieżących . . .	17.100,28	
c) od pożyczek terminowych na zastaw .	544,07	
d) od układów konwersyjnych . . .	39.798,58	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych . . .	523 40	
g) od K. K. O. i Banków	101,79	
h) różne inne	1.232,53	95.303.62
2. Prowizje pobrane		11,451,52
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		848.63
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji . .		
8. Różne dochody		59,45
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		171,90
10. Strata		
Razem . .		107.835,12

Dyrekcja:
Dyrektor Zarządzający: (—) S. Urbański
Zast. Dyrektora-Buchalter: (—) Łaszczewski
Członek Dyrekcji: (—) J. Godlewski

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący: (—) W. Bosiacki
Członkowie: (—) Ch. Rabinowicz

Redaktor odpowiedzialny: Bolesław Obszyński. Wydawca: Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.

Drukarnia Samorzadowego Instytutu Wydawniczego. Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.